RÅDETS DIREKTIV

af 28. juni 1977

om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger i motordrevne køretøjer

(77/541/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 100,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet [1],

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg [2], og

ud fra følgende betragtninger:

De tekniske forskrifter, som motorkøretøjer skal opfylde i henhold til de enkelte staters lovgivning, vedrører blandt andet sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger;

disse forskrifter er forskellige fra medlemsstat til medlemsstat; det er derfor nødvendigt, at alle medlemsstater — enten ved siden af eller i stedet for deres nuværende forskrifter — gennemfører ensartede bestemmelser navnlig med henblik på, at EØF-standardtypegodkendelse i overensstemmelse med Rådets direktiv 70/156/EØF af 6. februar 1970 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om godkendelse af motordrevne køretøjer og påhængskøretøjer dertil [3] kan anvendes på enhver type af køretøjer;

fælles forskrifter vedrørende kabinens indre bortset fra indvendige førerspejle, betjeningsorganernes udformning, taget eller skydetaget, ryglænene og bagsiden af sæderne er fastsat i direktiv 74/60/EØF [4]; fælles forskrifter vedrørende den indvendige indretning med henblik på førerens beskyttelse mod styreapparatet i tilfælde af sammenstød er fastsat i direktiv 74/297/EØF [5]; fælles forskrifter vedrørende sædernes modstandsdygtighed og forankring er fastsat i direktiv 74/408/EØF [6]; fælles forskrifter vedrørende sikkerhedsselernes forankringer er fastsat ved direktiv 76/115/EØF [7]; fælles forskrifter vedrørende køretøjets indre indretning og specielt vedrørende nakkestøtter og identifikation af betjeningsorganerne vil blive fastsat senere;

retsforskrifterne vedrørende sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger omfatter ikke blot forskrifter vedrørende disse anordningers fremstilling, men også vedrørende deres forankring i køretøjet;

ved harmoniseret fremgangsmåde for godkendelse af sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger konstaterer den enkelte medlemsstat, om de fælles bestemmelser for fremstilling og afprøvning er overholdt, og underretter de andre medlemsstater herom ved fremsendelse af en kopi af den typegodkendelsesattest, der udstedes for den enkelte type; anbringelse af et EØF-typegodkendelsesmærke på alle typer, der er fremstillet i overensstemmelse med den godkendte type, overflødiggør en teknisk kontrol med disse i de andre medlemsstater;

de harmoniserede forskrifter har som hovedformål af forøge færdselssikkerheden, og der bør derfor indføjes en pligt til at udstyre de i dette direktiv omhandlede køretøjer med sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger;

indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning vedrørende motordrevne køretøjer omfatter en anerkendelse medlemsstaterne imellem af den kontrol, som udføres af hver af dem på grundlag af de fælles forskrifter —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

1. Den enkelte medlemsstat meddeler EØF-komponenttypegodkendelse for alle typer af 3-punkts- eller hoftesikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger, der

---

([1]) EFT nr. C 76 af 7. 4. 1975, s. 37.
([2]) EFT nr. C 263 af 17. 11. 1975, s. 37.
([3]) EFT nr. L 42 af 23. 2. 1970, s. 1.
([4]) EFT nr. L 38 af 11. 2. 1974, s. 2.
([5]) EFT nr. L 165 af 20. 6. 1974, s. 16.
([6]) EFT nr. L 221 af 12. 8. 1974, s. 1.
([7]) EFT nr. L 24 af 30. 1. 1976, s. 6.

er i overensstemmelse med fremstillings- og afprøvningsforskrifterne i bilag I, pkt. 2, og i bilag IV til XIV.

2. En medlemsstat, der har meddelt EØF-komponenttypegodkendelse, træffer — om fornødent i samarbejde med de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater — de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at produktionen er i overensstemmelse med den godkendte type.

3. Til gennemførelse af stk. 2 er det tilstrækkeligt, at medlemsstaten sikrer sig, at fabrikanten i hvert fald foretager den i pkt. 2.8.1 i bilag I foreskrevne kvalitetskontrol.

Hvis kontrollen imidlertid udøves direkte af medlemsstaten eller af statsanerkendte laboratorier, skal de anvendte metoder være af en sådan art, at resultaterne mindst har samme værdi som de resultater, der ville være opnået ved at anvende de i foregående afsnit foreskrevne fremgangsmåder. Den i pkt. 2.8.2 i bilag I omhandlede fremgangsmåde er en egnet metode.

Artikel 2

Medlemsstaterne tildeler fabrikanten eller dennes befuldmægtigede et EØF-typegodkendelsesmærke som vist i bilag III for hver type af sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger, som de godkender i medfør af artikel 1.

Medlemsstaterne træffer alle passende foranstaltninger for at hindre, at der anvendes godkendelsesmærker, der kan medføre forveksling af sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger, for hvilke der er meddelt typegodkendelse i henhold til artikel 1, med andre anordninger.

Artikel 3

1. Medlemsstaterne kan ikke forbyde salg af sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger under henvisning til deres udførelse eller funktion, når disse er forsynet med EØF-typegodkendelsesmærke.

2. Medlemsstaterne kan dog forbyde salg af sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger, der er forsynet med EØF-typegodkendelsesmærke, men som systematisk afviger fra den godkendte type.

Den pågældende medlemsstat underretter omgående de øvrige medlemsstater og Kommissionen om de trufne foranstaltninger og begrunder samtidig sin beslutning.

Artikel 4

De kompetente myndigheder i den enkelte medlemsstat fremsender inden en måned til de kompetente myndigheder i de andre medlemsstater kopier af typegodkendelsesskemaer, af hvilken et eksempel er vist i bilag II, for hver type sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger, som de meddeler eller nægter typegodkendelse for.

Artikel 5

1. Konstaterer en medlemsstat, der har meddelt en EØF-komponenttypegodkendelse, at flere med samme typegodkendelsesmærke forsynede sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger ikke er i overensstemmelse med den type, den har meddelt typegodkendelse for, træffer den de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at produktionen bringes i overensstemmelse med den godkendte type. De kompetente myndigheder i den pågældende medlemsstat underretter de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater om de trufne foranstaltninger, der, hvis uoverensstemmelserne er systematiske, vil kunne medføre inddragelse af EØF-typegodkendelsen. Disse myndigheder træffer de samme foranstaltninger, når de af de kompetente myndigheder i en anden medlemsstat underrettes om en sådan manglende overensstemmelse.

2. De kompetente myndigheder i medlemsstaterne skal inden en måned underrette hinanden om inddragelse af en meddelt EØF-komponenttypegodkendelse og om grundene hertil.

3. Bestrider den medlemsstat, der har meddelt EØF-typegodkendelsen, rigtigheden af den til den indberettede manglende overensstemmelse, skal de pågældende medlemsstater bestræbe sig på at bilægge uoverensstemmelsen. Kommissionen holdes løbende underrettet herom. Om fornødent foranstalter den konsultationer med henblik på at nå frem til en løsning.

Artikel 6

Enhver afgørelse truffet på grundlag af de til gennemførelse af dette direktiv udstedte bestemmelser, hvorved en typegodkendelse nægtes eller inddrages, eller hvorved der udstedes forbud mod salg eller benyttelse, skal nøje begrundes. Sådanne afgørelser skal meddeles de pågældende med oplysning om de i medlemsstaterne gældende retsmidler og om fristerne for disses anvendelse.

Artikel 7

Medlemsstaterne kan ikke nægte EØF-komponenttypegodkendelse eller national godkendelse af et køretøj under henvisning til dettes sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger, såfremt disse er forsynet med EØF-typegodkendelsesmærke og monteret i overensstemmelse med de i bilag I, pkt. 3, fastsatte forskrifter.

Artikel 8

Medlemsstaterne kan ikke nægte eller forbyde salg, registrering, ibrugtagen eller brug af køretøjer under henvisning til sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger, dersom disse er forsynet med EØF-typegodkendelsesmærke og monteret i overensstemmelse med de i bilag I, pkt. 3, fastsatte forskrifter.

Artikel 9

Ved køretøjer forstås i dette direktiv alle motordrevne køretøjer af klasse M1 defineret i bilag I til direktiv 70/156/EØF, der er bestemt til færdsel på vej, og som har mindst 4 hjul og en konstruktivt bestemt maksimalhastighed over 25 km/t.

Artikel 10

Ændringer, der er nødvendige for at tilpasse forskrifterne i bilagene til den tekniske udvikling, gennemføres i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der er fastsat i artikel 13 i direktiv 70/156/EØF.

Artikel 11

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige retsforskrifter og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden 18 måneder efter dets meddelelse og underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne tilstiller Kommissionen ordlyden af de væsentligste nationale bestemmelser, som fastsættes på det område, der omfattes af dette direktiv.

Artikel 12

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 28. juni 1977.

På Rådets vegne

W. RODGERS

Formand

BILAG I

ANVENDELSESOMRÅDE, DEFINITIONER, EØF-KOMPONENTTYPEGODKENDELSE OG MONTERINGSVEJLEDNING

0. ANVENDELSESOMRÅDE

Dette direktiv finder anvendelse på sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger til montering i køretøjer, der er i overensstemmelse med definitionen i artikel 9, og som skal bruges enkeltvis, dvs. som individuel udrustning, for føreren og voksne passagerer i fremadrettede sæder.

1. DEFINITIONER

I dette direktiv forstås ved:

1.1. »*sikkerhedssele (sele)*« arrangement af gjorde med lukkebeslag, justeringsanordninger og befæstigelsesbeslag, som kan forankres i et køretøj, og som er konstrueret til at hindre eller formindske risiko for kvæstelser for brugeren under pludselig reduktion af køretøjets hastighed eller sammenstød, idet det begrænser kroppens bevægelsesmuligheder; dette arrangement betegnes under et som et »sæt«; denne betegnelse indbefatter også enhver anordning som virker energiabsorberende samt retractorer;

1.1.1. »*hoftesele*« en sele, som passerer over bærerens hofter;

1.1.2. »*diagonalsele*« en sele, som passerer tværs over bærerens brystkasse fra hofte til modsatte skulder;

1.1.3. »*3-punktsele*« alle sæt, der er forankret i tre punkter, bestående af en hoftesele og en diagonalsele;

1.1.4. »*H-sele*« sæt bestående af hoftesele og to skuldergjorde.

1.2. »*type seler*«, seler som ikke er indbyrdes forskellige på væsentlige punkter som f.eks.:

1.2.1. de stive dele (lukkebeslag, befæstigelsesbeslag, retractorer osv.);

1.2.2. materiale, vævning, mål, farve af gjordene;

1.2.3. sættets udformning;

1.3. »*gjord*« en bøjelig bestanddel, der skal holde kroppen tilbage og overføre påvirkninger til forankringsbeslagene;

1.4. »*lukkebeslag*« beslag af en type med hurtig udløsning, som sikrer, at bæreren fastholdes af sikkerhedsselen; det kan indeholde en justeringsanordning;

1.5. »*justeringsanordning*« anordning, der gør det muligt at tilpasse sikkerhedsselen til den enkelte bærer og til sædets stilling; justeringsanordningen kan være en del af lukkebeslaget eller være en retractor;

1.6. »*befæstigelsesbeslag*« de dele af sættet samt de nødvendige fastgørelsesdele, som gør det muligt at fæstne dette til forankringerne;

1.7. »*energiafledende anordning*« en anordning beregnet til at bortlede energi uafhængigt af gjorden eller sammen med denne, og som er en del af et sæt;

1.8. »*retractor*« en anordning til oprulning af en del af eller hele sikkerhedsselens gjord;

1.8.1. »*retractor uden låsemekanisme*« (type 1) en retractor, hvoraf gjorden i hele sin længde udrulles ved et let træk udefra, og som ikke tillader justering af den udrullede gjords længde;

1.8.2. »*manuel retractor*« (type 2) en retractor, som brugeren låser op ved hjælp af en håndbetjent anordning for at kunne rulle den ønskede længde gjord ud, og som automatisk låses, når brugeren ophører med at betjene denne anordning;

1.8.3. »*automatisk retractor*« (type 3) en retractor, som gør det muligt at rulle den ønskede længde gjord ud, og som automatisk tilpasser gjorden til brugeren, når selen er låst; yderligere udrulning kan kun finde sted ved brugerens forsætlige indgriben;

1.8.4. »*inerti-retractor*« (type 4) en retractor, som under normale kørselsforhold ikke hæmmer bevægelsesfriheden for bæreren; retractoren indeholder en længdejusteringsanordning, som automatisk tilpasser selen til bæreren samt en låsemekanisme, der aktiveres af:

1.8.4.1. en reduktion af køretøjets hastighed eller et træk i gjorden ud af retractoren eller ved andet automatisk middel (enkeltvirkende), eller

1.8.4.2. en kombination af flere af disse faktorer (dobbeltvirkende);

1.9. »*forankringer*« de dele af køretøjets eller sædets opbygning eller enhver anden del af køretøjet, hvortil sikkerhedsselerne fastgøres;

1.10. »*køretøjstype*« med hensyn til sikkerhedsseler og fastholdelsesanordninger i motordrevne køretøjer, som ikke udviser væsentlige indbyrdes forskelle navnlig med hensyn til dimensioner, form og materiale af de dele, der indgår i køretøjets eller sædets opbygning eller andre dele af køretøjet, hvortil sikkerhedsselerne eller fastholdelsesanordningerne fæstnes;

1.11. »*fastholdelsesanordning*« en anordning, der er en kombination af et sæde, som er fæstnet til køretøjets stel på passende måde, og en sikkerhedssele, hvoraf mindst ét forankringspunkt er fæstnet til sædet;

1.12. »*sæde*« en opbygning med polstring, uanset om den indgår som del i køretøjets opbygning, der tjener som siddeplads for en voksen person, idet betegnelsen dækker såvel et enkelt sæde som den del af et udelt sæde, der svarer til én siddeplads;

1.13. »*sammenhængende sæder*« enten et udelt sæde eller adskilte sæder, der er monteret side om side (dvs. fastgjort på en sådan måde, at et af sædernes forreste forankringer flugter med et andet sædes forreste eller bageste forankringer eller befinder sig mellem dettes forankringer) og tjener som siddeplads til en eller flere voksne personer;

1.14. »*udelt sæde*« en opbygning, komplet med beslag, der tjener som siddeplads for mindst to voksne personer;

1.15. »*indstillingsanordning*« den anordning, der gør det muligt at indstille sædet eller dets bestanddele, således at det passer til den siddendes legemsform; denne indstillingsanordning kan navnlig muliggøre:

1.15.1. en længdeindstilling,

1.15.2. en højdeindstilling,

1.15.3. en vinkelindstilling;

1.16. »*sædets forankring*« de anordninger, hvormed hele sædet er fastgjort til køretøjet, herunder de deraf berørte dele af køretøjet;

1.17. »*sædetype*« en kategori af sæder, der ikke udviser forskelle indbyrdes på væsentlige områder som f.eks.:

1.17.1. sædets opbygning, udformning, dimensioner og de materialer, det er fremstillet af,

1.17.2. indstillingsanordningernes og spærreanordningernes type og dimensioner,

1.17.3. type og dimensioner af sikkerhedsselernes forankringer på sædet, af sædets forankring og de deraf berørte dele af køretøjets stel;

1.18. »*forskydningsanordning*« en anordning, der for at lette adgangen for passagererne gør det muligt at foretage en vinkel- eller længdeforskydning af sædet eller dets bestanddele uden fast mellemstilling;

1.19. »*spærreanordning*« en anordning, der sikrer fastholdelse af sædet og dele deraf i enhver brugsstilling.

2. EØF-KOMPONENTTYPEGODKENDELSE

2.1. **Begæring om udstedelse af EØF-komponenttypegodkendelse**

2.1.1. Begæring om udstedelse af EØF-komponenttypegodkendelse for en type sikkerhedsseler indgives af indehaveren af fabriksmærket eller firmamærket eller af dennes befuldmægtigede.

For så vidt angår fastholdelsesanordninger indgives begæringen om udstedelse af EØF-komponenttypegodkendelsen for en type fastholdelsesanordninger af indehaveren af fabriksmærket eller dennes befuldmægtigede eller af fabrikanten af det køretøj, den skal anvendes til, eller dennes befuldmægtigede.

2.1.2. Med begæringen skal følge:

2.1.2.1. en detaljeret teknisk beskrivelse udfærdiget i tre eksemplarer af seletypen med oplysninger om gjordene og de stive dele, ledsaget af tegninger af sættets dele og i påkommende tilfælde monteringsanvisninger for retractorer; tegningerne angiver det sted, hvor EØF-komponenttypegodkendelsesmærket skal anbringes; i beskrivelsen skal opgives farven på det eksemplar, der forelægges til godkendelse, samt hvilken (hvilke) køretøjstype(r), denne (disse) seletype(r) er beregnet til; for så vidt angår fastholdelsesanordninger skal beskrivelsen omfatte tegninger af køretøjet i en passende målestok samt sædernes opbygning, justeringsanordninger og befæstigelsesbeslag, som tilstrækkelig detaljeret angiver placeringen af sædernes og selernes befæstigelse og forstærkninger samt specifikation af materialer, der kan have indflydelse på modstandsdygtigheden af sæders og selers forankringer; derudover en teknisk beskrivelse af forankringspunkter for sæder og seler;

2.1.2.2. fem prøveeksemplarer af seletyper uden retractorer;

2.1.2.3. seks prøveeksemplarer for seletyper med retractorer;

2.1.2.4. ti meter af hver type gjord, der er anvendt i selen;

2.1.3. for så vidt angår fastholdelsesanordninger, skal ansøgeren til den prøveanstalt, der foretager afprøvningerne til typegodkendelse, levere to prøveeksemplarer, der kan omfatte to af de i pkt. 2.1.2.2 nævnte prøveeksemplarer samt efter eget valg enten et køretøj, der er repræsentativt for den type, der skal godkendes, eller de dele af køretøjet, der af den tekniske tjeneste betragtes som væsentlige for afprøvning af fastholdelsesanordningen.

2.2. **Påskrifter**

Prøveeksemplarerne af en seletype eller af en type fastholdelsesanordninger, som indgives til EØF-komponenttypegodkendelse i overensstemmelse med pkt. 2.1, skal være forsynet med følgende letlæselige påskrifter, der ikke må kunne udslettes: fabrikantens navn eller fabriks- eller firmamærke.

2.3. **Almindelige forskrifter**

2.3.1. Hvert prøveeksemplar, som fremlægges i overensstemmelse med pkt. 2.1, skal overholde de forskrifter, der er angivet i pkt. 2.3—2.7.

2.3.2. Sikkerhedsselen eller fastholdelsesanordningen skal være konstrueret og fremstillet således, at disse, når de er korrekt monteret og korrekt anvendt af brugeren, fungerer effektivt og formindsker risikoen for kvæstelser i tilfælde af ulykker.

2.4. **Stive dele**

2.4.1. *Almindelige bemærkninger*

2.4.1.1. Sikkerhedsselens stive dele, som lukkebeslag, justeringsanordninger, befæstigelsesbeslag osv., må ikke have skarpe kanter, der kan fremkalde slid eller brud på gjordene ved gnidning.

2.4.1.2. Alle de dele af et sæt, der kan udsættes for korrosion, skal være passende korrosionsbeskyttede. Efter korrosionsprøven, som de skal underkastes i henhold til til pkt. 2.7.2, må der hverken vise sig forandringer, som kan skade anordningens gode funktion, eller tegn på betydelig korrosion, når delene undersøges med det blotte øje af en sagkyndig iagttager.

2.4.1.3. Stive dele, der skal aflede energi eller underkastes eller videreføre en belastning, må ikke være skrøbelige.

2.4.1.4. Sikkerhedsselens stive dele og dele fremstillet af plast skal anbringes og monteres således, at de ved normal brug af et motorkøretøj ikke bliver fastklemt under et forskydeligt sæde eller i døren på dette køretøj. Såfremt en af disse dele ikke er i overensstemmelse med ovennævnte krav, skal den underkastes slagsejhedsafprøvning som angivet i pkt. 2.7.6.4. Hvis plastovertræk eller -dæksler efter afprøvningen udviser synlige brud, skal disse plastdele fjernes, og det skal kontrolleres, hvor vidt de øvrige dele stadig yder samme sikkerhed. Hvis de øvrige dele af sættet fortsat yder sikkerhed, og hvis der ikke konstateres synlige brud, skal det på ny kontrolleres, om sættet opfylder kravene i pkt. 2.4.2, 2.4.3 og 2.6.

2.4.2. *Lukkebeslaget*

2.4.2.1. Lukkebeslaget skal være konstrueret således, at ukorrekt anvendelse er udelukket. Dette betyder bl.a., at lukkebeslaget ikke må kunne være halvlåst. Måden, det åbnes på, skal være helt indlysende. Hvor lukkebeslaget kan komme i berøring med bæreren, skal dets overflade mindst have en bredde på 46 mm.

2.4.2.2. Lukkebeslaget skal forblive lukket uanset dets stilling, også når det ikke er belastet. Det må ikke kunne åbnes ved en belastning på mindre end 1 daN.

Lukkebeslaget skal være konstrueret, så det er let at bruge og gribe, og skal forblive lukket ved den i pkt. 2.7.9.2 angivne belastning.

Lukkebeslaget skal åbnes ved tryk på en trykknap eller ved lignende anordning. Overflader, **som skal udsættes for dette tryk, skal i åben position være:**

— mindst 4,5 cm² med en mindste bredde på 15 mm for indbyggede anordninger;

— mindst 2,5 cm² med en mindste bredde på 10 mm for ikke-indbyggede anordninger.

Det pågældende område skal være rødt. Ingen anden del af beslaget må have denne farve.

2.4 2.3. Lukkebeslaget skal kunne modstå gentagen brug og skal åbes og lukkes 500 gange, før det underkastes den dynamiske afprøvning i pkt. 2.7.8. Lukkebeslagets fjedre skal desuden åbnes og lukkes 4 500 gange under samme vilkår som ved normal brug.

2.4.2.4. Lukkebeslaget skal fungere normalt, når det udsættes for den i pkt. 2.7.6.3 angivne afprøvning.

2.4.2.5. Den til åbning af lukkebeslaget nødvendige kraft under afprøvningen i pkt. 2.7.9 må ikke overstige 6 daN.

2.4.2.6. Lukkebeslaget skal afprøves for modstandsdygtighed i henhold til pkt. 2.7.6.1 og i påkommende tilfælde 2.7.6.5. Det må ikke brydes, deformeres væsentligt eller åbne sig ved den foreskrevne belastning.

2.4.2.7. Såfremt der i et lukkebeslag indgår en komponent, som er fælles for to sæt, skal de i punkt 2.7.8 og 2.7.9 nævnte afprøvninger for modstandsdygtighed og åbning foretages for begge koblingsmulighederes vedkommende, dersom det i praksis er muligt at koble lukkebeslaget til koblingsanordningen i det ene eller det andet sæt.

2.4.3. *Justeringsanordninger*

2.4.3.1. To prøveeksemplarer af hver justeringsanordning skal underkastes afprøvning i overensstemmelse med pkt. 2.7.4. Gjorden må ikke glide mere end 25 mm i den enkelte justeringsanordning, og den totale målte glidning må ikke overstige 40 mm for samtlige justeringsanordninger i en sele.

2.4.3.2. Alle justeringsanordninger skal afprøves for modstandsdygtighed i overensstemmelse med pkt. 2.7.6.1. De må hverken brydes eller gå løs ved den foreskrevne belastning.

2.4.3.3. Efter at afprøvningen er udført i overensstemmelse med pkt. 2.7.6.6, må den nødvendige kraft til at betjene justeringsanordningen manuelt ikke overstige 5 daN.

2.4.4. *Befæstigelsesbelag*

Befæstigelsesbelagene skal afprøves for modstandsdygtighed i overensstemmelse med pkt. 2.7.6.1. og 2.7.6.2. De må hverken brydes eller gå løs ved den foreskrevne belastning.

2.4.5. *Retractor*

Retractorerne skal opfylde følgende forskrifter: indbefattet afprøvningerne foreskrevet i pkt. 2.7.6.1 og 2.7.6.2.

2.4.5.1. Automatisk retractor

2.4.5.1.1. Gjorden i en sikkerhedssele med automatisk retractor må ikke bevæge sig mere end 30 mm mellem retractorens låsestillinger. Bevæger bæreren sig bagud, skal sikkerhedsselen enten forblive i sin udgangsstilling eller automatisk vende tilbage til denne stilling, når bæreren påny bevæger sig fremad.

2.4.5.1.2. Såfremt retractoren er monteret med en hoftesele, skal tilbagetrækningskraften på gjorden ikke være under 0,7 daN målt i henhold til pkt. 2.7.7.4 på den frie længde mellem attrappen og retractoren. Såfremt retractoren er monteret med diagonalgjorden, skal tilbagetrækningskraften på gjorden være mindst 0,2 daN og højst 0,7 daN målt på tilsvarende måde. Såfremt gjorden går igennem en bøjle eller en rulle, skal tilbagetrækningskraften måles på den frie længde mellem attrappen og bøjlen eller rullen. Såfremt sættet indeholder en manuel eller automatisk mekanisme, som forhindrer gjorden i at blive trukket helt tilbage, skal denne mekanisme sættes ud af funktion, når tilbagetrækningskraften måles.

2.4.5.1.3. Gjorden skal trækkes ud og rulles op igen 5 000 gange, således som beskrevet i pkt. 2.7.7.1. Retractoren underkastes derefter den i pkt. 2.7.2 anførte korrosionsafprøvning og den i pkt. 2.7.7.3 anførte støvafprøvning. Herefter skal den på tilfredsstillende måde trækkes ud og rulles op igen yderligere 5 000 gange, hvorefter den stadig skal opfylde kravene i pkt. 2.4.5.1.1. og 2.4.5.1.2. Efter ovennævnte afprøvninger skal retractoren stadig fungere korrekt og uden vanskelighed rulle gjorden op.

2.4.5.2. Inerti-retractor

2.4.5.2.1. En enerti-retractor skal opfylde følgende krav, når den afprøves i henhold til forskrifterne i pkt. 2.7.7.2:

2.4.5.2.1.1. den skal have låst, når reduktionen af køretøjets hastighed når 0,45 g;

2.4.5.2.1.2. den må ikke låse ved en acceleration af gjorden i trækretningen, som er under 0,8 g;

2.4.5.2.1.3. den må ikke låse, når den har en hældning på 12° eller derunder i alle retninger i forhold til den af fabrikanten angivne monteringsretning;

2.4.5.2.1.4. den skal låse, når den afviger 27° eller derover i en hvilken som helst retning fra den af fabrikanten angivne monteringsstilling.

2.4.5.2.2. En doppeltvirkende inerti-retractor, der aktiveres af gjorden, skal, når den afprøves under de i pkt. 2.7.7.2 angivne vilkår, tilfredsstille ovennævnte krav og skal desuden låse, hvis gjordens acceleration er over eller lig med 1,5 g, idet accelerationen måles i udtrækningsretningen.

2.4.5.2.3. Under de i pkt. 2.4.5.2.1. og 2.4.5.2.2 angivne afprøvninger må højst 50 mm gjord kunne rulles ud udover den i pkt. 2.7.7.2.1 fastsatte længde, før retractoren låser. En retractor anses for at opfylde forskrifterne under pkt. 2.4.5.2.1.2, såfremt den ved de under dette punkt foreskrevne værdier for gjordens acceleration ikke låser, før mindst de første 50 mm af gjorden er udrullet ud over den under pkt. 2.7.7.2.1 fastsatte længde.

2.4.5.2.4. Såfremt retractoren er monteret med en hoftesele, må tilbagetrækningskraften på gjorden ikke være under 0,7 daN målt i henhold til pkt. 2.7.7.4. på den frie længde mellem attrappen og retractoren. Såfremt retractoren er monteret med diagonalgjorden, skal tilbagetrækningskraften på gjorden være mindst 0,2 daN og højst 0,7 daN målt på tilsvarende måde. Såfremt gjorden går igennem en bøjle eller en rulle, **skal tilbagetrækningskraften måles på den frie længde mellem attrappen og bøj**len eller rullen. Såfremt sættet indeholder en manuel eller automatisk mekanisme, som forhindrer gjorden i at blive trukket helt tilbage, skal denne mekanisme sættes ud af funktion, når tilbagetrækningskraften måles.

2.4.5.2.5. Gjorden skal trækkes ud og rulles op igen 40 000 gange, som beskrevet i pkt. 2.7.7.1. Retractoren underkastes derefter den i pkt. 2.7.2 anførte korrosionsafprøvning, og den i pkt. 2.7.7.3 anførte støvafprøvning. Derefter skal den yderligere på tilfredsstillende måde trækkes ud og rulles op igen 5 000 gange, hvorefter den stadig skal tilfredsstille de i pkt. 2.4.5.2.1, 2.4.5.2.2, 2.4.5.2.3, og 2.4.5.2.4. angivne krav. Efter de nævnte afprøvninger skal retractoten stadig fungere korrekt og uden vanskelighed kunne rulle gjorden op igen.

2.5. Gjorde

2.5.1. *Almindelige bemærkninger*

2.5.1.1. Gjordene skal være udformet således, at det tryk, de udøver på bærerens krop, fordeles så jævnt som muligt i hele deres bredde og således at de selv under belastning ikke vrides rundt. De skal være i besiddelse af energiabsorberende og energiafledende egenskaber.

2.5.1.2. Ved en belastning på 980 daN skal gjordens bredde være mindst 46 mm. Denne måling foretages under brudbelastningsafprøvningen efter pkt. 2.7.5 og uden at standse prøvningsmaskinen.

2.5.2. *Modstandsdygtighed efter konditionering i omgivende temperatur og luftfugtighed*

For de to prøver af gjorden, der er konditioneret i overensstemmelse med pkt. 2.7.3.1, må brudbelastningen bestemt i overensstemmelse med pkt. 2.7.5 ikke være under 1 470 daN. Forskellen mellem brudbelastningerne for de to prøver må ikke være større end 10% af den højeste målte brudbelastning.

2.5.3. *Modstandsdygtighed efter særlig konditionering*

Brudbelastningen for de to prøver af gjorden, der er konditioneret i overensstemmelse med en af bestemmelserne i pkt. 2.7.3 undtagen bestemmelsen i pkt. 2.7.3.1, skal mindst være 75 % af den gennemsnitlige belastning bestemt ved afprøvningen efter pkt. 2.5.2, dog ikke under 1 470 daN. Den kompetente tekniske tjeneste kan undlade en eller flere af disse afprøvninger, hvis det anvendte materiales sammensætning eller de til rådighed værende oplysninger gør dem overflødige.

2.6. **Sættet eller fastholdelsesanordningen**

2.6.1. *Forskrifter for dynamisk afprøvning*

2.6.1.1. Sættet eller fastholdelsesanordningen skal underkastes dynamisk afprøvning i overensstemmelse med bestemmelserne i pkt. 2.7.8.

2.6.1.2. Den dynamiske afprøvning skal udføres på to sæt, der ikke før har været udsat for belastning, med mindre sættet indgår i en fastholdelsesanordning; i så fald skal den dynamiske afprøvning udføres på fastholdelsesanordningerne for en gruppe sæder, som ikke tidligere har været udsat for belastning. Lukkebeslagene til de sæt, der skal afprøves, skal opfylde kravene i pkt. 2.4.2.3. Såfremt sikkerhedsselerne er udstyret med retractorer, skal retractorerne have været underkastet afprøvninger af retractormekanismens holdbarhed efter pkt. 2.7.7.1, af modstandsdygtigheden over for korrosion efter pkt. 2.7.2 samt over for støv efter pkt. 2.7.7.3. Under afprøvningen skal det sikres, at følgende krav opfyldes:

2.6.1.2.1. ingen del af et sæt eller en fastholdelsesanordning, der skal sikre fastholdelse af de personer, som befinder sig i køretøjet, må briste, og intet lukkebeslag eller spærreanordning eller forskydningsanordning må lukke sig op, og

2.6.1.2.2. for hofteseler skal attrappens stillingsændring fremad være mellem 80 og 200 mm; for andre typer sikkerhedsseler skal stillingsændringen fremad være mellem 80 og 200 mm i hoftehøjde og mellem 100 og 300 mm i brysthøjde; disse stillingsændringer måles ved de i bilag VIII, fig. 6, angivne målepunkter.

2.6.1.3. For fastholdelsesanordning

2.6.1.3.1. kan brystkassens referencepunkt udføre en større bevægelse end angivet i pkt. 2.6.1.2.2, hvis det ved beregninger eller yderligere afprøvninger er godtgjort, at ingen del af overkroppen eller hovedet på den attrap, der anvendes i det dynamiske forsøg, kan støde mod nogen af køretøjets stive dele, dog må brystkassen støde mod styreapparatet, hvis dette opfylder kravene i direktiv 74/297/EØF, og hvis berøring finder sted ved en hastighed på højst 24 km/t. Når denne bedømmelse finder sted, skal sædet være i den i pkt. 2.7.8.1.5 foreskrevne stilling.

2.6.1.3.2. I et todørs køretøj skal forskydningsanordningerne og spærreanordningerne, der gør det muligt for bagsædepassagerer at stige ud af bilen, stadig kunne håndbetjenes efter den dynamiske afprøvning.

2.6.2. *Modstandsdygtighed efter konditionering ved slid*

2.6.2.1. Brudbelastningen for de to prøver, der er konditioneret i overensstemmelse med pkt. 2.7.3.6, skal bestemmes efter pkt. 2.5.2 og 2.7.6. Den skal være mindst 75 % af den gennemsnitlige brudbelastning, der er konstateret under afprøvninger af nye gjorde, og må ikke være mindre end den foreskrevne minimumsbelastning for de afprøvede stykker. Forskellen mellem de to prøvers brudbelastninger må ikke være over 20 % af den størst målte brudbelastning.

2.6.2.2. Nedenstående skema angiver de dele, som skal konditioneres ved slid, og hvilken konditionering de skal gennemgå. Ved hver konditionering anvendes et nyt prøvestykke

	Konditionering type 1	Konditionering type 2	Konditionering type 3
Befæstigelsesbeslag	—	—	x
Sidebøjle	—	x	—
Lukkebeslag	—	x	x
Justeringsanordning	x	x	x
Dele som er fæstnet til gjorden	—	—	x

2.7. **Afprøvninger**

2.7.1. *Anvendelsen af de prøveeksemplarer, der indsendes til EØF-komponenttypegodkendelse af en type sikkerhedssele eller fastholdelsesanordning* (se bilag XIV)

2.7.1.1. Der skal bruges to sæt til afprøvning af sættet, til afprøvning af lukkebeslaget og til slagsejhedsprøve.

2.7.1.2. Et sæt anvendes til udtagning af prøver til korrosionsafprøvning og til afprøvning lukkebeslagets modstandsdygtighed.

2.7.1.3. To sæt anvendes til konditionering ved slid og kontrol af glidning.

2.7.1.4. Det ekstra sæt, der er omhandlet i pkt. 2.1.2.3, skal anvendes til korrosionsafprøvningen.

2.7.1.5. En gjordprøve anvendes til bestemmelse af gjordens brudbelastning. En del af denne prøve skal opbevares, så længe typegodkendelsen gælder.

2.7.1.6. Den tekniske tjeneste, der foretager afprøvningerne til typegodkendelsen, har ret til at anmode om prøveeksemplarer ud over de i pkt. 2.1.2.2, 2.1.2.3 og 2.1.2.4 nævnte.

2.7.2. *Korrosionsafprøvning*

2.7.2.1. Et helt sæt anbringes i et prøvningskammer, som angivet i bilag XIII. Hvis der er monteret en retractor på sættet, skal gjorden trækkes ud i sin fulde længde minus 300 ± 3 mm. Bortset fra korte afbrydelser, der kan vise sig nødvendige, f.eks. til kontrol og supplering af saltopløsningen, skal afprøvningen fortsætte uden afbrydelse i 50 timer.

2.7.2.2. Til slut skal sættet vaskes forsigtigt eller skylles i rindende vand ved en temperatur ikke over 38° C for at fjerne eventuelle saltaflejringer, og derefter lægges det til tørre i stuetemperatur i 24 timer før undersøgelse i henhold til pkt. 2.4.1.2.

2.7.3. *Konditionering af gjordene til afprøvning af brudbelastning*

Prøver, der udtages af den i pkt. 2.1.2.4 omhandlede gjord, skal konditioneres på følgende måde:

2.7.3.1. Konditionering ved stuetemperatur og normal luftfugtighed

Gjorden konditioneres i mindst 24 timer i en atmosfære med en temperatur på 20 ± 5° C og 65 ± 5% relativ fugtighed. Hvis afprøvningen ikke påbegyndes straks efter konditioneringen, anbringes stykket i en hermetisk lukket beholder indtil afprøvningens begyndelse. Brudbelastningen skal bestemmes mindre end fem minutter efter, at prøven er taget ud af konditioneringsatmosfæren eller beholderen.

2.7.3.2. Konditionering med lys

2.7.3.2.1. Forskrifterne i recommandation ISO/R 105-1959 »Test for colour fastness of textiles« udvidet ved addendum I (ISO/R 105-1959/A1-1963) og addendum II (ISO/R 105/II-1963) anvendes. Gjorden udsættes for lys, indtil der er fremkommet en ændring af blå standardtype nr. 7, der svarer til grad 4 på gråskalaen.

2.7.3.2.2. Efter at være udsat for lys skal gjorden konditioneres i mindst 24 timer i en atmosfære med en temperatur på 20 ± 5° C og 65 ± 5% relativ fugtighed. Brudbelastningen skal bestemmes inden fem minutter efter, at prøven er taget ud af konditioneringsatmosfæren.

2.7.3.3. Konditionering med kulde

2.7.3.3.1. Gjorden skal konditioneres i mindst 24 timer i en atmosfære med en temperatur på 20 ± 5° C og 65 ± 5 % relativ fugtighed.

2.7.3.3.2. Gjorden anbringes derefter i halvanden time på en plan flade i en lufttemperatur på — 30 ± 5° C. Derefter foldes prøven og folden belastes med en masse på 2 kg, som også er afkølet til — 30 ± 5° C. Efter endnu 30 minutters belastning ved — 30° C fjernes massen og brudbelastningen bestemmes inden fem minutter efter, at prøven er taget ud af fryserummet.

2.7.3.4. Konditionering med varme

2.7.3.4.1. Gjorden anbringes i tre timer i varmeskab i en atmosfære med en temperatur på 60 ± 5° C og med en relativ fugtighed på 65 ± 5 %.

2.7.3.4.2. Brudbelastningen bestemmes inden fem minutter efter, at prøvestykket er taget ud af varmeskabet.

2.7.3.5. Konditionering med vand

2.7.3.5.1. Gjorden nedsænkes helt i tre timer i destilleret vand med 20 ± 5° C tilsat en anelse aktiverende stof (befugtningsmiddel). Der kan anvendes alle typer befugtningsmidler, som er egnede for det pågældende gjordemateriale.

2.7.3.5.2. Brudbelastningen bestemmes inden ti minutter efter, at prøvestykket er taget op af vandet.

2.7.3.6. Konditionering ved slid

2.7.3.6.1. Konditionering ved slid skal foretages ved alle de anordninger, hvor gjorden er i direkte kontakt med en af sikkerhedsselens stive dele. Det er imidlertid ikke nødvendigt ved justeringsanordningen at foretage konditionering ved slid af type 1 (punkt 2.7.3.6.4.1) i det tilfælde, hvor det af afprøvningen for glidning (punkt 2.7.4) fremgår, at gjorden glider mindre end halvt så langt som den foreskrevne værdi. Monteringen på prøvningsanordningen skal tilnærmelsesvis svare til den virkelige kontaktflade.

2.7.3.6.2. Prøverne opbevares i mindst 24 timer før konditioneringen i en atmosfære med en temperatur på 20 ± 5° C og 65 ± 5 % relativ fugtighed. Konditioneringen udføres ved en temperatur mellem 15 og 30° C.

2.7.3.6.3. Skemaet angiver de almindelige vilkår for hver konditionering.

	Belastning i daN	Frekvens i Hz	Antal cykler	Forskydning i mm
Konditionering type 1	2,5	0,5	5 000	300 ± 20
Konditionering type 2	0,5	0,5	45 000	300 ± 20
Konditionering type 3 (1)	0—5	0,5	45 000	—

(1) Se punkt 2.7.3.6.4.3.

Den forskydning, der angives i femte kolonne i skemaet, er længden af gjordens frem- og tilbagegående bevægelse.

2.7.3.6.4. Særlige vilkår for konditioneringen

2.7.3.6.4.1. Konditionering type 1: i tilfælde, hvor gjorden passerer gennem en justeringsanordning.

Belastningen på 2,5 daN anbringes lodret på den ene sektion af gjorden.

Den anden vandrette sektion fæstnes til en anordning, som bevæger gjorden frem og tilbage i vandret retning.

Justeringsanordningen indstilles således, at den vandrette sektion af gjorden forbliver strakt (se bilag XII — fig. 1).

2.7.3.6.4.2. Konditionering type 2: til de tilfælde, hvor gjorden skifter retning ved at passere gennem en stiv del.

Under konditioneringen skal vinklerne mellem gjordens to sektioner være i overensstemmelse med fig. 2, bilag XII.

Der påføres en konstant belastning på 0,5 daN.

2.7.3.6.4.3. Konditionering type 3: for tilfælde, hvor gjorden er fæstnet til et beslag ved syning eller lignende.

Den samlede forskydning er på 300 ± 20 mm og belastningen på 5 daN påføres kun i en periode, der svarer til en strækning på 100 ± 20 mm pr halvcyklus (se bilag XII — fig. 3).

2.7.4. *Afprøvning for glidning* (se bilag XII — fig. 3)

2.7.4.1. De prøver eller anordninger, der skal underkastes glideafprøvning, anbringes forinden i mindst 24 timer i en atmosfære med en temperatur på 20 ± 5° C og 65 ± 5 % relativ fugtighed.

Afprøvningen udføres ved en temperatur mellem 15 og 30° C.

2.7.4.2. På afprøvningsstanden skal det kontrolleres, at den frie ende af justeringsanordningen vender opad eller nedad som i køretøjet.

2.7.4.3. Den nederste ende belastes med 5 daN.

Den anden ende skal bevæges frem og tilbage med en amplitude på 300 ± 20 mm (se figur).

2.7.4.4. Dersom der er en løs ende, som danner en reserve af gjord, må den under ingen omstændigheder fæstnes eller klemmes fast i fastholdelsesanordningen ved den strakte ende.

2.7.4.5. På afprøvningsstanden skal det kontrolleres, at gjordens konkavitet, når den ikke er strammet i forhold til justeringsanordningen, vendes i samme retning, som når den er monteret i køretøjet.

Afprøvningsstandens belastning på 5 daN skal påføres i lodret retning for at undgå, at belastningen svinger og at gjorden snos.

Befæstigelsesanordningen skal fæstnes til belastningen på 5 daN som i køretøjet.

2.7.4.6. Før den endelige afprøvning påbegyndes foretages 20 cykler, for at den selvstrammende anordning kan virke korrekt.

2.7.4.7. Der skal gennemføres 1 000 cykler ved frekvensen 0,5 pr. sekund med amplitude 300 ± 20 mm. Belastningen på 5 daN påføres kun i et tidsrum, som svarer til den tid, det tager at gennemløbe 100 ± 20 mm pr. halve cyklus.

2.7.5. *Bestemmelse af gjordens brudbelastning* (statisk afprøvning)

2.7.5.1. Afprøvningerne skal hver gang foretages på to nye prøver, af passende længde, som er konditioneret i overensstemmelse med bestemmelserne i pkt. 2.7.3.

2.7.5.2. Hver af prøverne monteres i indspændingshovedet på en trækprøvningsmaskine. Indspændingshovederne skal være konstrueret således, at brud på gjorden inde i disse eller i nærheden af dem ikke finder sted. Bevægelseshastigheden skal være ca. 100 mm i minuttet. Ved afprøvningens begyndelse skal gjordens fri længde mellem indspændingshovederne være 200 mm ± 40 mm.

2.7.5.3. Når belastningen når 980 daN, måles gjordens bredde uden at standse maskinen.

2.7.5.4. Derefter øges belastningen, indtil gjorden brydes og brudbelastningen registreres.

2.7.5.5 Hvis prøven glider eller brydes i indspændingshovederne eller brydes mindre end 10 mm fra et af disse, skal den pågældende afprøvning lades ude af betragtning og ny prøve afprøves.

2.7.6. *Statisk afprøvning af selens enkelte dele, heri indbefattet de stive dele*

2.7.6.1. Lukkebeslaget og justeringsanordningen forbindes med trækprøvningsmaskinen ved de dele, som de normalt er fæstnet til, hvorefter belastningen øges indtil 980 daN. Hvis lukkebeslaget eller justeringsanordningen indgår i et befæstigelsesbeslag, afprøves det pågældende lukkebeslag eller justeringsanordning sammen med befæstigelsesbeslaget i overensstemmelse med pkt. 2.7.6.2, med undtagelse af retractorer, der fæstnes til dørstolper. Under afprøvning af retractorer som justeringsanordninger skal et stykke af gjorden forblive oprullet i retractoren, som svarer til blokering, når gjorden er udrullet mest muligt minus 450 mm.

2.7.6.2. Befæstigelsesbeslagene skal afprøves som angivet i pkt. 2.7.6.1, dog skal belastningen være 1 470 daN og påføres med forbehold af bestemmelserne i andet punktum i pkt. 2.7.8.1, og under de mest ugunstige omstændigheder, der kan forekomme, når selen er korrekt monteret i køretøjet. For retractorer skal afprøvningen finde sted, når gjorden er helt udrullet.

2.7.6.3. To prøver af sættet anbringes i et fryserum ved en temperatur af $-10 \pm 1^{\circ}$ C i to timer. Efter at være taget ud af fryserummet skal lukkebeslagets dele lukkes manuelt.

2.7 6.4. To hele prøvesæt anbringes i et fryserum ved en temperatur af $-10 \pm 1^{\circ}$ C i to timer. De beslag og plasticdele, der underkastes afprøvningen, anbringes efter tur på en flad stålplade (som er anbragt i fryserummet samtidig med prøvestykkerne); pladen anbringes vandret på en fast blok belastet med mindst 100 kg; inden 30 sekunder efter, at prøverne er taget ud af fryserummet, skal en masse på 18 kg falde ned på disse fra en højde af 300 mm. Denne masses anslagsflade skal have en hårdhed på mindst 45 HRC og være konveks med en krumningsradius på 10 mm i den tværgående akses plan og en radius i længdeaksens plan på 150 mm. For den ene af prøverne udføres afprøvningen med anslag på langs af gjorden og på den anden prøve udføres prøvningen på tværs.

2.7.6.5. Lukkebeslag, som har dele fælles for to sikkerhedsseler, underkastes en belastning, der simulerer normale brugsvilkår i et køretøj, hvor sæderne er indstillet til deres midterstilling. Belastningen påføres i den i pkt. 2.7.8.1 angivne retning. En belastning på 1 470 daN påføres begge selerne samtidig. I bilag XI findes beskrivelsen af apparaturet til ovennævnte prøvning.

2.7.6.6. Under afprøvning af håndbetjente justeringsanordninger skal gjorden trækkes ud af anordningen på normal måde under hensyntagen til normale brugsvilkår ved en hastighed af ca. 100 mm/s, og maksimumsbelastningen måles med en tolerance på 0,1 daN, efter at de første 25 mm gjord er udtrukket. Gjordens bevægelse gennem justeringsanordningen afprøves i begge retninger, og gjorden skal gennemføre 10 cykler før målingen.

2.7.7. *Supplerende afprøvninger af retractorer*

2.7.7.1. Retractormekanismens holdbarhed

2.7.7.1.1. Gjorden udtrækkes og oprulles det foreskrevne antal gange med højst 30 frem- og tilbagegående bevægelser i minuttet. Ved inertiretractorer gives der gjorden et ryk, der låser retractoren ved hver femte bevægelse. Samme antal ryk påføres 5 forskellige steder på gjorden, henholdsvis når denne er trukket ud til 90 %, 80 %, 75 %, 70 % og 65 % af gjordens totale længde. Er gjorden imidlertid længere end 900 mm, sættes de forannævnte procenttal i forhold til de 900 mm gjord, der er tilbage i retractoren.

2.7.7.1.2. I bilag IV findes beskrivelse af et apparatur beregnet på de i pkt. 2.7.7.1.1 angivne afprøvninger.

2.7.7.2. Afprøvning for låsning af inertiretractorer

2.7.7.2.1. Retractoren afprøves mens 300 ± 3 mm gjord stadig er oprullet i retractoren.

2.7.7.2.1.1. Når låsningen af en inertiretractor fremkaldes ved en accelererende bevægelse af gjorden, skal udtrækningen af gjorden ske i den retning, den normalt forekommer, når retractoren er monteret i et køretøj.

2.7.7.2.1.2. Når retractorernes følsomhed over for en reduktion af køretøjets hastighed måles, skal udtrækningen ske efter to på hinanden vinkelrette vandrette akser, hvis retractoren er monteret i et køretøj efter fabrikantens angivelse for den pågældende sikkerhedssele. En af akserne skal være den, som af den tekniske tjeneste, der foretager afprøvningen for typegodkendelse, anses for at fremkalde de dårligst mulige vilkår for låsemekanismens funktion.

2.7.7.2.2. I bilag V findes en beskrivelse af passende apparatur til de i pkt. 2.7.7.2.1 angivne afprøvninger. Apparaturet skal være udført således, at den foreskrevne acceleration når en middeltilvækst på mindst 10 g/sekund.

2.7.7.2.3. For at kontrollere overensstemmelse med forskrifterne i pkt. 2.4.5.2.1.3 og 2.4.5.2.1.4 monteres retractoren på en vandret plade, og denne vippes med en hastighed af højst 2° i sekundet, indtil retractoren låser. Afprøvningen gentages i andre retninger for at sikre, at kravene er opfyldte.

2.7.7.3. Modstandsdygtighed imod støv

2.7.7.3.1. Retractoren anbringes i et prøvningskammer som vist i bilag VI, således at den vender samme vej, som når den er monteret i køretøjet. Prøvningskammeret indeholder støv, der svarer til specifikationerne i pkt. 2.7.7.3.2. Retractorens gjord trækkes 500 mm ud og holdes udtrukket således, undtagen efter hver støvblæsning hvor gjorden rulles op og trækkes ud 10 gange i løbet af 1—2 minutter. I fem timer blæses støvet i 5 sekunder hvert tyvende minut op mod retractoren ved hjælp af trykluft, der er tør og fri for olie og fedt, med et overtryk på $5{,}5 \times 10^5$ Pa $\pm$ $0{,}5 \times 10^5$ Pa gennem en dyse med en diameter på 1,5 ± 0,1 mm.

2.7.7.3.2. Det støv, der anvendes ved afprøvningen i pkt. 2.7.7.3.1, består af omkring 1 kg tørt kvarts. Formalingsgraden skal være som følger:

a) 99 — 100 % sigtegennemgang ved 150 µm maskeåbning og tråddiameter 104 µm;

b) 76 — 86 % sigtegennemgang ved 105 µm maskeåbning og tråddiameter 64 µm;

c) 60 — 70 % sigtegennemgang ved 75 µm maskeåbning og tråddiameter 52 µm.

2.7.7.4. Udtrænings- og oprulningskraft

2.7.7.4.1. Udtrænings- og oprulningskraft måles på et sæt, som anbringes på den attrap, som benyttes til den dynamiske afprøvning efter pkt. 2.7.8. Spændingen i gjorden måles i det punkt, der netop er fri af attrappen (men så nær ved denne som muligt), mens gjorden rulles op med en hastighed på omkring 0,6 m/min.

2.7.8. *Dynamiske afprøvninger af sættet eller fastholdelsesanordningen*

2.7.8.1. Sættet anbringes på en prøvningsvogn udstyret med sæde og de i bilag VII angivne forankringer. Såfremt sættet er beregnet til et bestemt køretøj eller til bestemte køretøjstyper, skal afstandene mellem attrappen og forankringerne fastsættes af den tekniske tjeneste, der foretager afprøvningerne, i henhold til enten vejledningerne for selens montering eller oplysninger fra køretøjets fabrikant.

2.7.8.1.1. Såfremt sættet indgår i en fastholdelsesanordning, monteres dette på den del af køretøjets opbygning, det normalt skal monteres på, og denne del fastgøres på prøvningsvognen på følgende måde.

2.7.8.1.2. Metoden, der anvendes til fastholdelse af køretøjet under afprøvning, må ikke virke forstærkende på sædernes eller sikkerhedsselernes forankringspunkter eller formindske opbygningens normale deformation.

Ingen del af køretøjets forparti må medtages under forsøget, hvis det ved at begrænse attrappens fremadrettede bevægelse, når der ses bort fra fødderne, kunne tænkes at formindske den belastning, der påføres fastholdelsesanordningen. De manglende dele kan erstattes af dele af en tilsvarende modstandsdygtighed på betingelse af, at disse ikke forhindrer attrappens fremadrettede bevægelse.

2.7.8.1.3. Et befæstigelsesbeslag anses for tilfredsstillende, såfremt det ikke har nogen indvirkning på en overflade, der dækker hele opbygningens bredde, og såfremt køretøjet eller opbygningen blokeres eller standses foran i en afstand på mindst 500 mm fra fastholdelsesanordningens forankringspunkt. Bagtil skal opbygningen fæstnes tilstrækkeligt langt fra forankringspunkterne til at kravene i pkt. 2.7.8.1.2. opfyldes.

2.7.8.1.4. Sæderne skal indstilles og anbringes i den kørselsstilling, der af den tekniske tjeneste, som foretager afprøvningerne til standardtypegodkendelse, anses for at give de mindst fordelagtige vilkår for modstandsdygtighed, og som kan forenes med attrappens anbringelse i køretøjet. Sædernes stilling angives i afprøvningsrapporten. Hvis sædet har indstilleligt ryglæn anbringes dette i overensstemmelse med fabrikantens angivelse; såfremt sådanne ikke findes, fastlåses det således, at den vinkel, det danner med sædet, ligger så nær 25° som muligt.

2.7.8.1.5. Til bedømmelse af kravene i pkt. 2.6.1.3.1 skal sædet anses for værende i den længst fremskudte kørselsstilling, som attrappens dimensioner tillader.

2.7.8.1.6. Alle siddepladser i samme gruppe skal afprøves samtidig.

2.7.8.2. Sættet anbringes på følgende måde på den i bilag VIII beskrevne attrap. Et bræt med en tykkelse på 25 mm anbringes mellem attrappens ryg og sædets ryg. Selen spændes stramt på attrappen. Derefter fjernes brættet, og attrappen anbringes således, at dens ryg er i kontakt med sæderyggen i hele sin længde. Hvis lukkebeslaget er af excentrik-type, skal lukningen sikres alene ved fjederens kraft; det må ikke skulle presses eller smækkes. Hvis lukkebeslaget er af typen metal mod metal, må det kontrolleres, at sammensætningsmåden for dets to dele ikke nedsætter lukkesikkerheden eller beslagets modstandsdygtighed.

2.7.8.3. De frie ender af gjordene skal være ført gennem justeringsanordningerne i tilstrækkelig længde til at kunne optage glidningen.

2.7.8.4. Vognen skubbes derefter fremad, således at dens frie hastighed ved sammenstødet er 50 ± 1 km/t, og således at attrappen forbliver ubevæglig. Vognens standselængde skal være 400 ± 50 mm. Vognen skal forblive i vandret stilling under hastighedsreduktionen. Vognens hastighedsreduktion opnås ved at anvende den i bilag VII beskrevne anordning eller enhver anden anordning, der giver samme resultat. Prøvningsapparaturet skal være i overensstemmelse med de i bilag IX angivne specifikationer.

2.7.8.5. Vognens hastighed umiddelbart før anslaget og attrappens maksimale bevægelse fremad måles.

2.7.8.6. Efter anslaget skal sættet eller fastholdelsesanordningen og dets beslag undersøges visuelt uden at lukkebeslaget åbnes for at afgøre om der er fejl eller brud. For fastholdelsesanordninger kontrolleres ligeledes efter afprøvningen, hvorvidt de dele af køretøjets opbygning, der er fastgjort til vognen, er varigt deformerede. Hvis sådanne deformeringer iagttages, vil der blive taget hensyn til dem ved udregningen i henhold til pkt. 2.6.1.3.1.

2.7.9. *Afprøvning af lukkebeslagets åbningsmekanisme*

2.7.9.1. Til denne afprøvning anvendes de sæt, der allerede har været underkastet den dynamiske afprøvning i pkt. 2.7.8.

2.7.9.2. Sættet afmonteres prøvningsvognen uden at lukkebeslaget åbnes. Lukkebeslaget påføres en direkte trækbelastning på 30 daN. Hvis lukkebeslaget er forbundet med en stiv del, påføres kraften under hensyntagen til den vinkel, som lukkebeslaget og den stive del dannede under den dynamiske afprøvning. Ved en hastighed på 400 mm/min. ± 20 mm påføres det geometriske centrum for den trykknap, hvormed lukkemekanismen åbnes, en normalbelastning. Denne belastning påføres i en konstant retning. Under påføringen af den til åbning af lukkebeslaget krævede kraft skal beslaget hvile på et stift underlag. Den ovenfor omhandlede normalbelastning må ikke overstige den i pkt. 2.4.2.5 fastsatte grænse. Afprøvningsapparaturets kontaktflade skal være sfærisk med en radius på 2,5 ± 0,1 mm. Dets overflade skal være blankpoleret metal.

2.7.9.3. Den til åbning af lukkebeslaget krævede kraft påføres ved hjælp af en fjedervægt eller en anden måleanordning på samme måde og i samme retning som ved normal åbning.

2.7.9.4. Denne kraft måles, og enhver svaghed ved lukkebeslaget noteres.

2.7.9.5. Efter afprøvningen **af lukkebeslagets åbningsmekanisme undersøges alle de dele,** der indgår i sættet eller fastholdelsesanordningen, og som har været underkastet afprøvningerne i pkt. 2.7.8, og omfanget af skader eller fejl, sættet eller fastholdelsesanordningen er blevet påført under den dynamiske afprøvning, opføres i afprøvningsrapporten.

2.7.10. *Afprøvningsrapport*

Afprøvningsrapporten skal indeholde resultatet af de i pkt. 2.7 fastsatte afprøvninger, bl. a. prøvningsvognens hastighed, attrappens maksimale fremadrettede bevægelse, lukkebeslagets anbringelse samt alle skader eller brud. Er de i bilag VII fastsatte forankringer ikke benyttet i overensstemmelse med pkt. 2.7.8.1, skal afprøvningsrapporten indeholde en beskrivelse af sættets eller fastholdelsessystemets montering samt væsentlige vinkler og mål. Afprøvningsrapporten skal ligeledes beskrive alle deformationer eller brud på lukkebeslaget som følge af afprøvningen.

For fastholdelsesanordninger skal afprøvningsrapporten ligeledes angive den måde, på hvilken køretøjets opbygning er fastgjort til prøvningsvognen, sædernes anbringelse og ryglænenes hældning. Hvis attrappens fremadrettede bevægelse går ud over de i pkt. 2.6.1.2.2 angivne værdier, skal afprøvningsrapporten angive, hvorvidt kravene i pkt. 2.6.1.3.1 er opfyldt.

2.8. **Overensstemmelseskontrol**

2.8.1. *Mindstekrav til overensstemmelseskontrol*

2.8.1.1. Fabrikanten eller den befuldmægtigede, der er indehaver af EØF-godkendelsesmærket, er forpligtet til at udøve eller lade udøve en stadig kvalitetskontrol, som sikrer, at sættene produceres ensartet og i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv.

2.8.1.2. Fabrikanten eller dennes befuldmægtigede er navnlig forpligtet til at sørge for følgende:

a) fremgangsmåder ved kvalitetskontrol,

b) det nødvendige kontroludstyr til overensstemmelseskontrol,

c) registrering af afprøvningsresultaterne samt tilhørende afprøvningsrapporter og dokumenter,

d) udnyttelse af afprøvningsresultaterne, som gør det muligt at kontrollere og sikre stabiliteten i de producerede sæts data under hensyntagen til de tilladelige spredninger af industrifabrikation.

2.8.1.3. De prøver, der udtages til overensstemmelseskontrol, skal underkastes de afprøvninger, der er defineret i forståelse med den kompetente myndighed, blandt de i pkt. 2.6 og 2.7 beskrevne afprøvninger.

2.8.1.4. Især skal følgende mindstekrav overholdes:

2.8.1.4.1. Alle sæt med inerti-pretractor skal kontrolleres således, at de opfylder kravene i pkt. 2.4.5.2.1.1 i overensstemmelse med de særlige forskrifter i pkt. 2.4.5.2.3.

2.8.1.4.2. Kontrollen af modstandsdygtigheden for prøveeksemplarer af producerede sikkerhedsseler under den dynamiske afprøvning udføres i henhold til bestemmelserne i pkt. 2.7.8. Denne kontrol udføres på statistisk grundlag og ved udtagning af stikprøver, og under alle omstændigheder med en hyppighed på 1 ud af 25 000 producerede sikkerhedsseler eller 1 pr. produktionsmåned, idet den største hyppighed lægges til grund.

For typer, hvis årlige produktion er højst 5 000 sæt, tillades en minimumshyppighed på 1 pr. år.

Ved afprøvningen efter sammenstødet underkastes sættet en visuel undersøgelse uden at lukkebeslaget åbnes for at fastslå, om der foreligger svigt eller brud. Såfremt afprøvningen er mangelfuld, er fabrikanten forpligtet til at foretage en ny prøveudtagning og træffe alle foranstaltninger til at sikre, at den tilsvarende produktion er i overensstemmelse hermed.

2.8.2. *Mindstekrav til stikprøvekontrol udført af medlemsstaterne*

2.8.2.1. Kontrolhyppigheden for stikprøver skal vælges således, at mindst ét sæt ud af 5 000 sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger, der produceres af hver godkendt type, underkastes de under pkt. 2.8.2.2 omhandlede kontrolafprøvninger med en minimumshyppighed på 1 og en maksimumshyppighed på 50 for hver 12 produktionsmåneder.

2.8.2.2. De seler, der udtages til kontrol af, at de er i overensstemmelse med en godkendt type, skal underkastes kontrolafprøvninger, som den kompetente myndighed udvælger blandt de i pkt. 2.6 og 2.7 beskrevne afprøvninger.

Mindst 10 % af de seler, der udtages til overensstemmelseskontrol, men mindst 1 og højst 5 for hver 12 produktionsmåneder, underkastes dynamisk afprøvning.

2.8.2.3. Hvis ét af prøveeksemplarerne ikke består den afprøvning, det underkastes, gennemføres en ny afprøvning med tre andre prøveeksemplarer.

Hvis ét af disse tre prøveeksemplarer ikke består denne afprøvning, tages artikel 3 stk. 2, i anvendelse.

2.8.2.4. Til kontrol udtages seler, som markedsføres, eller som skal markedsføres.

2.9. **Vejledning**

Alle sikkerhedsseler skal ledsages af den i bilag X givne vejledning.

3. MONTERINGSVEJLEDNING

3.1. **Køretøjernes udstyr**

Alle køretøjer, der omhandles af artikel 9, skal være udstyret med sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger (til hvilke retractorer uden låsemekanisme (punkt 1.8.1) og manuelle retractorer (punkt 1.8.2) imidlertid ikke kan anvendes), der har følgende form:

3.1.1. til sideforsæderne: tre-punktsseler forsynet med dobbeltvirkende inerti-retractorer (punkt 1.8.4); dog er på passagersædet automatiske retractorer (punkt 1.8.3) tilladt;

3.1.2. til de forreste midterpladser: tre-punktsseler, eventuelt forsynet med retractorer;

3.1.2.1. dog anses til de forreste midterpladser hofteseler, eventuelt forsynet med retractorer, som tilstrækkelige, hvis forruden ligger uden for den i bilag II til direktiv 74/60/EØF definerede referencezone;

for så vidt angår selerne, betragtes forruden som en del af referencezonen, hvis den kan komme i statisk kontakt med afprøvningsanordningen efter den i bilag II til direktiv 74/60/EØF beskrevne metode;

3.1.2.2. uanset forskrifterne i pkt. 3.1.2 og 3.1.2.1 og indtil den 1. januar 1979 kan hver af de forreste midterpladser være forsynet med kun én hoftesele, eventuelt med retractorer.

3.1.3. Til bagsæderne: hofteseler eller tre-punktsseler, eventuelt forsynet med retractorer.

3.1.4. Ved tre-punktsseler forsynet med retractorer skal mindst én retractor virke på diagonalgjorden.

3.2. **Almindelige forskrifter**

3.2.1. Sikkerhedsselerne og fastholdelsesanordningerne skal fæstnes til forankringer, der opfylder forskrifterne i direktiv 76/115/EØF.

3.2.2. Sikkerhedsselerne eller fastholdelsesanordningerne skal monteres således, at de, når de bæres korrekt af brugeren, virker efter hensigten og formindsker risiko for kvæstelser ved ulykkestilfælde. I særdeleshed skal de være monteret således:

3.2.2.1. at sikkerhedsselernes eller fastholdelsesanordningernes gjorde ikke kan udsætte bæreren for farer;

3.2.2.2. at muligheden for, at gjorden glider ned over bærerens skulder, når den bæres korrekt, er minimal;

3.2.2.3. at risikoen for, at gjorden ødelægges ved kontakt med køretøjets stive, fremspringende dele eller sædets stel, er minimal.

3.3. **Særlige forskrifter for de stive dele, der indgår i sikkerhedsselerne eller fastholdelsesanordningerne (beslag mm.)**

3.3.1. Stive dele som lukkebeslag, justeringsanordninger, befæstigelsesbeslag osv., må ikke forøge risikoen for kvæstelser ved ulykkestilfælde for bæreren.

3.3.2. Lukkebeslagets åbningsmekanisme skal være synlig og let tilgængelig for bæreren og må ikke kunne åbnes ved uagtsomhed eller uforsætligt. Lukkebeslaget skal være anbragt således, at det er let tilgængeligt for en tredjemand, som skal kunne løsne bæreren i tilfælde af fare.

Lukkebeslaget skal monteres således, at det kan lukkes op af bæreren, både når det er ubelastet, og når det er belastet med dennes vægt, med en enkelt bevægelse i én enkelt retning og med den ene eller den anden hånd. For sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger ved de forreste sidesæder skal lukkebeslaget kunne lukkes på samme måde.

Det skal kontrolleres, at såfremt lukkebeslaget er i kontakt med bæreren, er kontaktfladen ikke smallere end 46 mm.

3.3.3. Når selen anvendes af bæreren, skal den enten justeres automatisk eller være konstrueret på en sådan måde, at den manuelle justeringsanordning er let tilgængelig for bæreren i siddende stilling og let at anvende. Den skal kunne strammes med én hånd for at tilpasses bærerens størrelse og sædets stilling i køretøjet.

3.3.4. De sikkerhedsseler eller fastholdelsesanordninger, der er forsynet med retractorer, skal monteres således, at retractorerne kan fungere korrekt og uden vanskelighed rulle gjorden op.

BILAG II

EKSEMPEL PÅ EØF-KOMPONENTTYPEGODKENDELSESSKEMA
Maksimalt format A 4 (210 × 297 mm)

Myndighedens navn

Oplysning vedrørende meddelelse, nægtelse, inddragelse af EØF-komponenttypegodkendelse eller meddelelse, nægtelse, inddragelse af udvidelse af EØF-komponenttypegodkendelse for en sikkerhedssele eller en fastholdelsesanordning

Typegodkendelsesnummer .....

1. Fastholdelsesanordning / tre-punktssele / hoftesele / specialsele / sele med energiafledende mekanisme / sele med retractor / sele med automatisk retractor, sele med inerti-retractor (1)
2. Fabriks- eller firmamærke .....
3. Fabrikantens typebetegnelse for sikkerhedsselen eller fastholdelsesanordningen .....
   .....
4. Fabrikantens navn og adresse .....
   .....
5. Navn og adresse på fabrikantens eventuelle befuldmægtigede .....
   .....
6. Fremstillet til EØF-typegodkendelse, den .....
7. Teknisk tjeneste, som varetager EØF-godkendelsesafprøvningerne .....
8. Afprøvningsrapportens dato .....
9. Afprøvningsrapportens nummer .....
10. Typegodkendelsen er meddelt / nægtet (1) til generel anvendelse / til brug i et bestemt køretøj eller i bestemte typer af køretøjer (1) (se eventuelt tillægget)
11. Mærkningens art og placering .....
12. Sted .....
13. Dato .....
14. Underskrift .....
15. Følgende materiale, der er forsynet med ovennævnte EØF-typegodkendelsesnummer, er vedlagt som bilag:

    ..... tegninger og skitser, der viser selen samt alle energiafledende anordninger eller alle retractorer dertil;

    ..... tegninger og skitser, der viser fastholdelsessystemet, køretøjets struktur og sædets struktur samt indstillingsanordninger og befæstigelsesbeslag, heri indbefattet alle energiafledende anordninger eller alle retractorer dertil;

    ..... fotografier af selen.

(1) Det ikke gældende overstreges.

BILAG III

EØF-KOMPONENTTYPEGODKENDELSESMÆRKE

1. ALMINDELIGT

1.1. Enhver sikkerhedssele og fastholdelsesanordning, som er i overensstemmelse med den godkendte type i henhold til dette direktiv, skal være forsynet med et EØF-typegodkendelsesmærke.

EØF-typegodkendelsesmærket består af følgende dele:

1.1.1. et rektangel hvori står bogstavet »e« efterfulgt af kendingsnummer eller kendingsbogstaver for den medlemsstat, der har meddelt typegodkendelsen:

1 for Tyskland,
2 for Frankrig,
3 for Italien,
4 for Nederlandene,
6 for Belgien,
11 for Det forenede Kongerige,
13 for Luxembourg,
18 for Danmark,
IRL for Irland;

1.1.2. typegodkendelsesnummeret anbragt under rektanglet;

1.1.3. et eller flere af nedenstående yderligere symboler anbragt oven over rektanglet:

1.1.3.1. »A« for en tre-punktssele, »B« for en hoftesele og »S« for en special type sikkerhedssele.

1.1.3.2. Symbolerne i punkt 1.1.3.1. suppleres med følgende:

1.1.3.2.1. »e« for en sele med en energiafledende anordning,

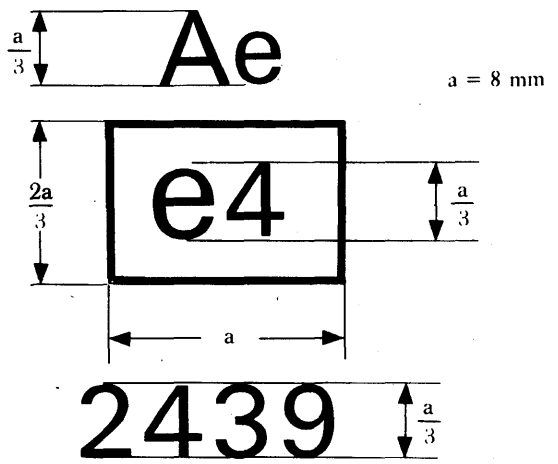
1.1.3.2.2. »r« for en sele med retractor, samt typenummeret på den anvendte retractor i overensstemmelse med punkt 1.8 i bilag I, og bogstavet »m« hvis retractoren er en dobbeltvirkende inerti-retractor.

1.1.3.3. Såfremt selen indgår i en fastholdelsesanordning anbringes bogstavet »Z« foran symbolerne i punkt 1.1.3.1.

1.2. Angivelserne i punkt 1.1 skal enten ved hjælp af en mærkat eller direkte mærkning på selen anbringes let læseligt, og således at de ikke kan udslettes. Mærkaten eller mærkningen skal kunne tåle dagligt brug.

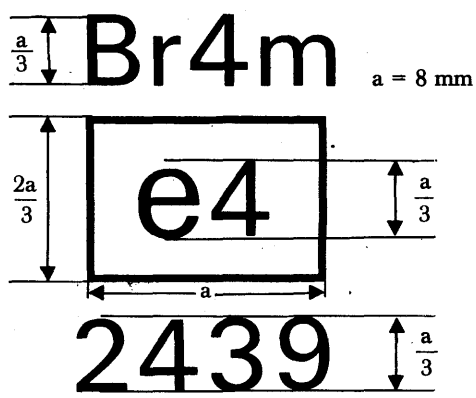
2. EKSEMPLER PÅ EØF-KOMPONENTTYPEGODKENDELSESMÆRKE

2.1.

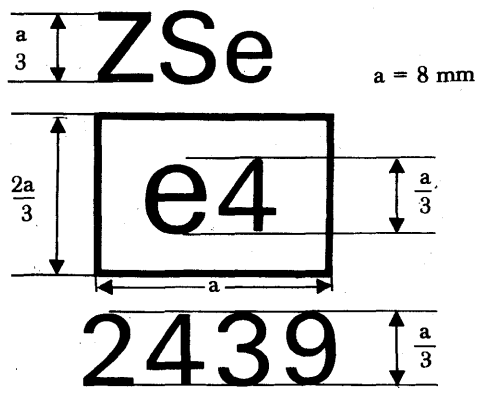
Den sele, som er forsynet med ovenstående typegodkendelsesmærke, er en trepunktssele (A) med en en rgiafledende anordning (e og typegodkendt i Neder landene (e 4) med typegodkendelsesnummer 2439

2.2.

Den sele, som er forsynet med ovenstående typegodkendelsesmærke, er en hoftesele (B) forsynet med dobbeltvirkende retractor af 4-typen og typegodkendt i Nederlandene (e 4) med typegodkendelsesnummer 2439.

2.3.

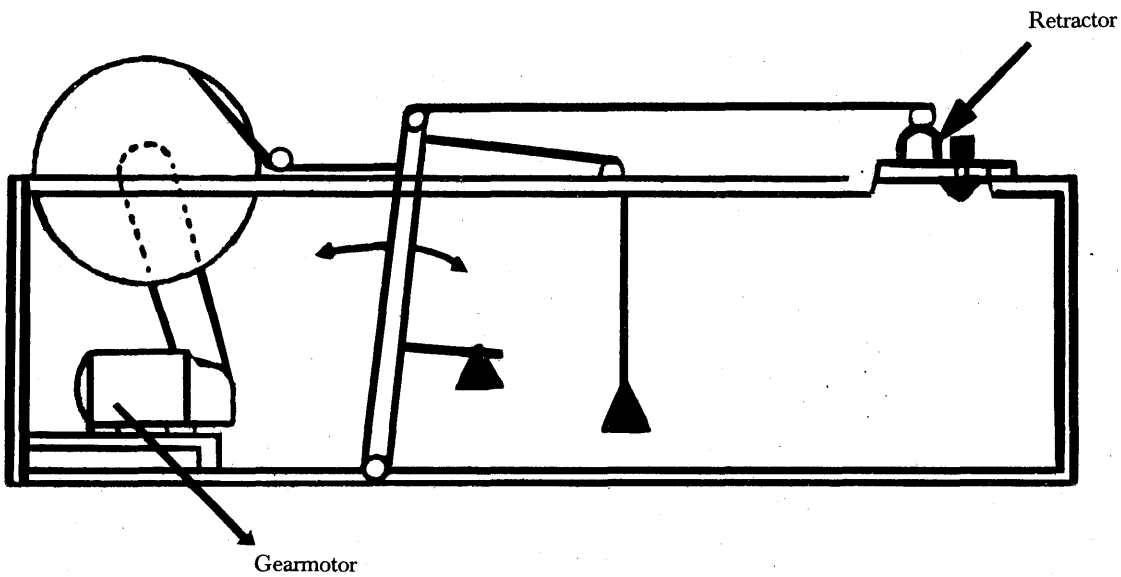
Den sele, som er forsynet med ovenstående typegodkendelsesmærke, er en speciel type sikkerhedssele (S) forsynet med en energiafledende anordning (e), som indgår i en fastholdelsesanordning (Z) og typegodkendt i Nederlandene (e 4) med typegodkendelsesnummer 2439.

Bemærkning:

Typegodkendelsesnummeret og symbolerne skal anbringes i nærheden af rektanglet, over eller under bogstavet »e« eller til højre eller venstre for dette. Tallene i typegodkendelsesnummeret anbringes på samme side af »e« og vender samme vej. Det eller de øvrige symboler anbringes modsat nummeret. Romertal for typegodkendelsesnumre bør undgås for at udelukke forveksling med de øvrige symboler.

BILAG IV

EKSEMPEL PÅ APPARATUR TIL AFPRØVNING AF RETRACTORERS HOLDBARHED

BILAG V

EKSEMPEL PÅ APPARATUR TIL AFPRØVNING AF LÅSEMEKANISMEN I INERTI-RETRACTORER

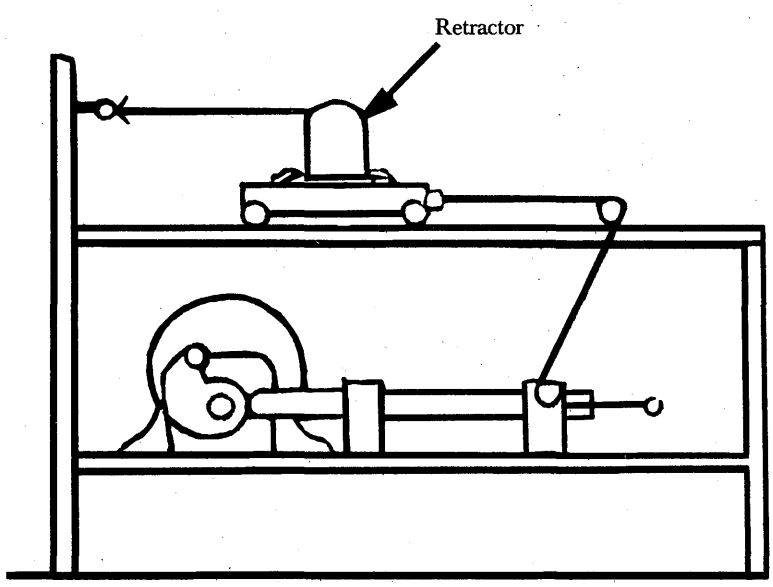
Tegningen viser apparatur, som er egnet til disse afprøvninger. Det består af en motor med kamskive, hvis kamfølger ved snoretræk står i forbindelse med en lille vogn på skinner. I kamfølgeren indgår en »bevægelsesabsorberende« anordning, der optager yderligere bevægelse, når tromlen låses, før kamfølgerens bevægelse er afsluttet. Kamskivens form og motorens hastighed er afpasset til at give den i pkt. 2.7.7.2.2 i bilag I angivne acceleration; prøvestrækningen skal være større end gjordens tilladte maksimale udtrækslængde før låsning.

På vognen er anbragt et underlag, der kan dreje rundt, således at retractoren kan monteres i forskellige positioner i forhold til vognens bevægelsesretning.

Til afprøvning af retractormekanismens følsomhed over for gjordens bevægelser monteres retractoren på et fast underlag, og gjorden fæstnes til vognen.

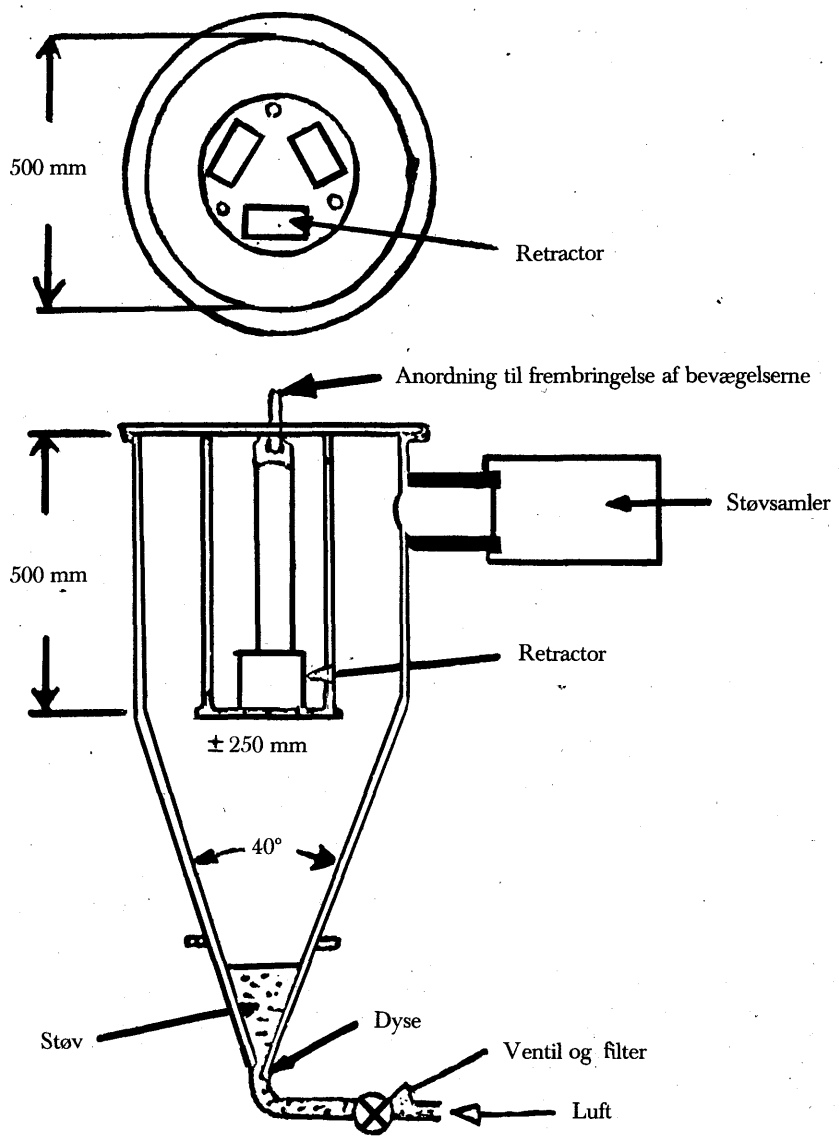
Ved ovennævnte afprøvninger kan underlag eller andre dele leveret af fabrikanten eller dennes befuldmægtigede indgå i prøveopstillingen for så realistisk som muligt at simulere montering i et køretøj.

Underlag og andre nødvendige dele til simulering af montering i et køretøj skal stilles til rådighed af fabrikanten eller dennes befuldmægtigede.

BILAG VI

EKSEMPEL PÅ APPARATUR TIL STØVPRØVNING AF RETRACTORER

BILAG VII

BESKRIVELSE AF VOGNEN, SÆDET, FORANKRINGERNE OG STOPANORDNING

1. VOGNEN

Under afprøvningen af sikkerhedsselerne skal massen af den vogn, som bærer sædet, være 400 kg ± 20 kg. Under afprøvningen af fastholdelsesanordninger skal vognens masse tilsammen med den del af vognens struktur, der er fastgjort til det, være 800 kg. Om nødvendigt kan totalmassen af vognen og vognens struktur dog forøges med multipla af 200 kg. I intet tilfælde må totalmassen afvige fra den nominelle masse med mere end ± 40 kg.

2. SÆDET

Sædet skal være af stiv konstruktion og have en glat overflade, dog ikke for afprøvninger af fastholdelsesanordninger. Målangivelserne i fig. 1 skal overholdes, og det skal iagttages, at ingen metaldele kommer i kontakt med selen.

3. FORANKRINGER

Forankringerne skal anbringes i henhold til anvisningerne i fig. 1. De punkter, der svarer til anbringelsen af forankringerne, angiver, hvor selens ender skal fæstes på stellet eller i påkommende tilfælde på måleanordningerne. Den struktur, der bærer forankringerne, skal være stiv. Den øvre forankring må ikke flytte sig mere end 0,2 mm i længderetningen, hvis den påvirkes med 98 daN. Vognen skal være udført således, at der ikke sker nogen blivende deformering af de dele, som bærer forankringerne under prøvningen.

4. STOPANORDNING

Denne anordning består af to ens energiafledende anordninger, der monteres parallelt; for fastholdelsesanordninger monteres dog 4 energiafledende anordninger for nominel masse på 800 kg. Om nødvendigt anvendes en ekstra energiafledende anordning for hver 200 kg, den nominelle masse forøges med.

Hver energiafledende anordning består af følgende:

— en kappe bestående af et stålrør,

— et energiafledende rør af polyuretan,

— en aflang knop af blankpoleret stål, der går ind i anordningen,

— en stang og en anslagsplade.

På tegningerne i fig. 2, 3 og 4 ses målene på anordningens forskellige dele. Det afledende materiales kendetegn er angivet omstående. Umiddelbart før hver afprøvning skal rørene holdes ved en temperatur mellem 15 og 30° C og ikke benyttes i mindst 12 timer. De krav, stopanordningen skal opfylde, angives i bilag IX. Enhver anordning, som giver lignende resultater, kan anvendes.

DET AFLEDENDE MATERIALES KENDETEGN
(Metode ASTM D 735, medmindre andet angives)

— Shore-hårdhed A: 95 ± 2

— Brudbelastning: $R_o \geq 343$ daN/cm²

— Minimumsforlængelse: $A_o \geq 400\,\%$

Modul for 100 % forlængelse $\geq$ 108 daN/cm²
300 % forlængelse $\geq$ 235 daN/cm²

— Koldskørhed (Metode ASTM D 736):
5 timer ved — 55° C

— Kompression (Metode B):
22 timer ved 70° C $\leq 45\,\%$

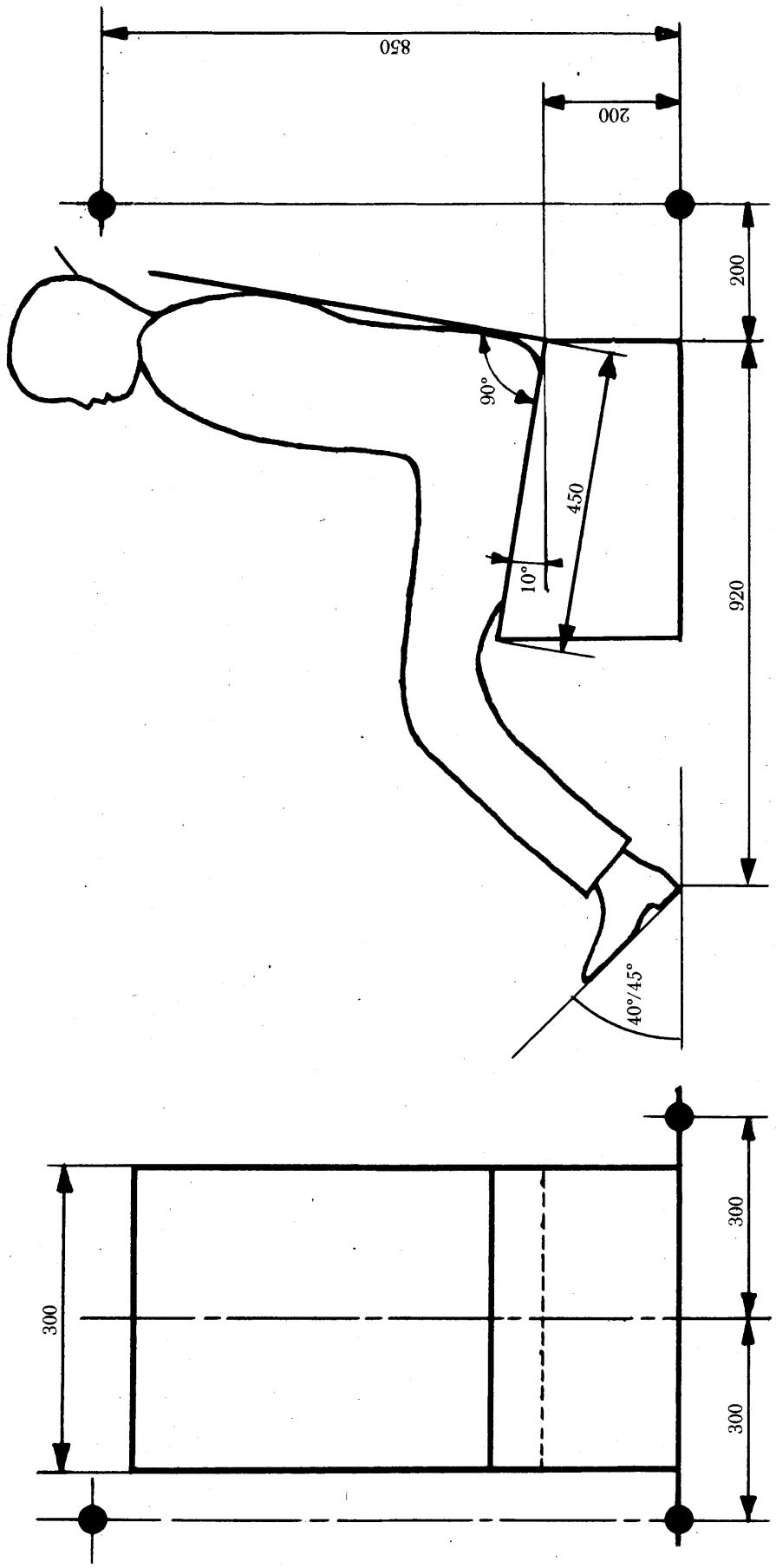
— Massefylde ved 25° C: 1,05 — 1,10

— Ældning (Metode ASTM D 573):
70 timer ved 100° C — Shore-hårdhed A: variation $\pm$ 3 max.
— brudbelastning: formindskelse $< 10\,\%$ af R_o
— forlængelse: formindskelse $< 10\,\%$ af A_o
— masse: formindskelse $< 1\,\%$

— Neddypning i olie (Metode ASTM nr. 1 Oil).
70 timer ved 100° C — Shore-hårdhed A: variation $\pm$ 4 max.
— brudbelastning: formindskelse $< 15\,\%$ af R_o
— forlængelse: formindskelse $< 10\,\%$ af A_o
— volumen: kvælning $< 5\,\%$

— Neddypning i olie (Metode ASTM nr. 3 Oil):
70 timer ved 100° C — brudbelastning: formindskelse $< 15\,\%$ af R_o
— forlængelse: formindskelse $< 15\,\%$ af A_o
— volumen: kvælning $< 20\,\%$

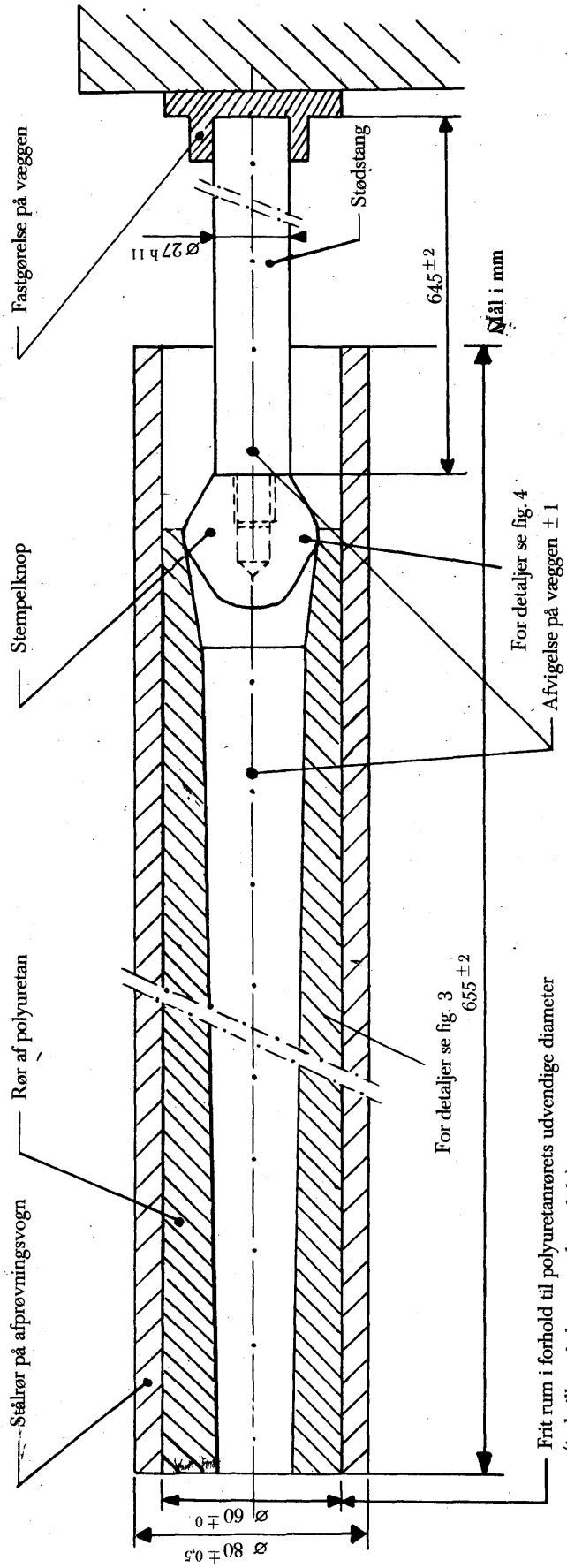
— Neddypning i destilleret vand:
1 uge ved 70° C — brudbelastning: formindskelse $< 35\,\%$ af R_o
— forlængelse: forøgelse $< 20\,\%$ af A_o

Mål i mm/tolerance ± 5 mm

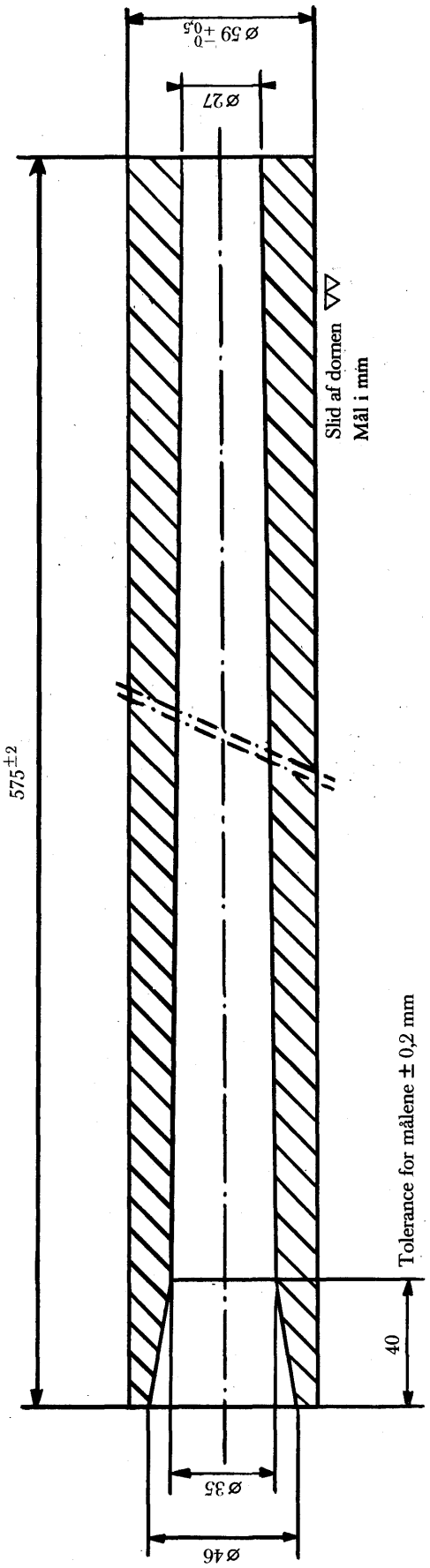
Figur 1

Afprøvningsvogn, sæde, forankringer

Figur 2

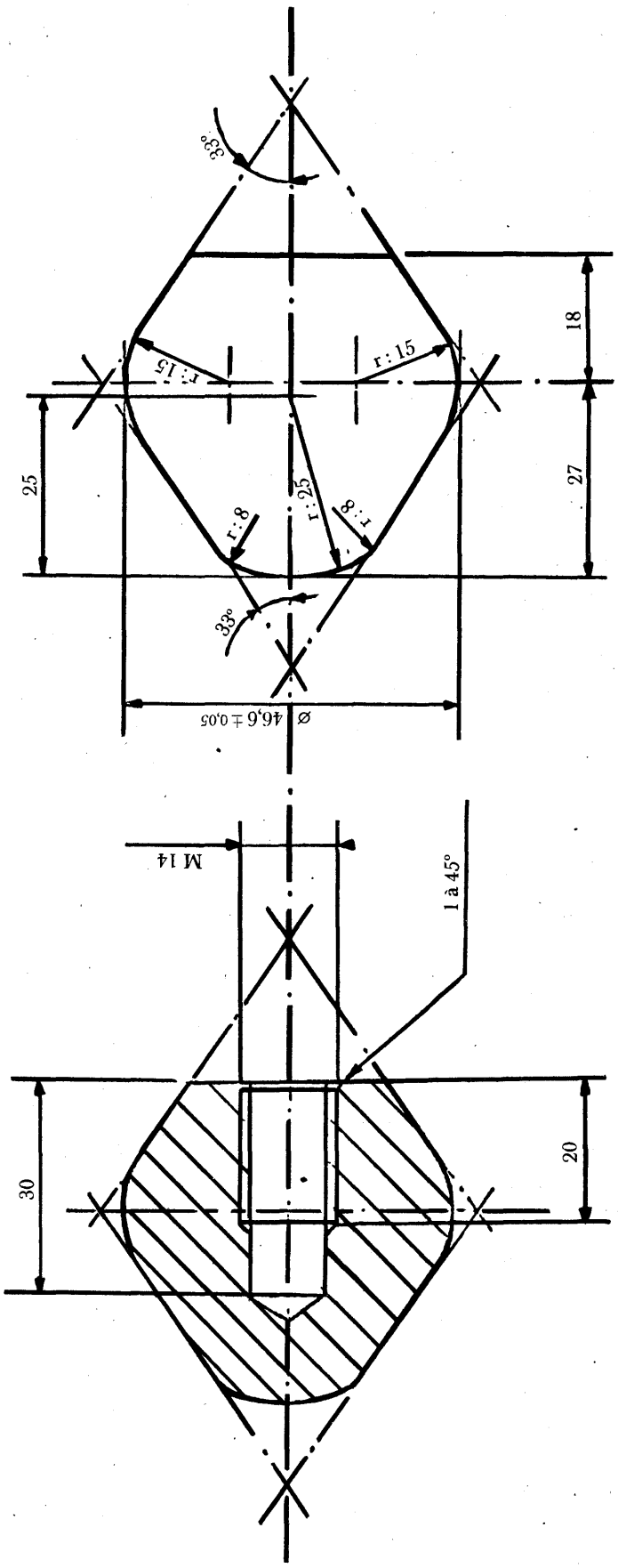
Stopanordning

Figur 3

Stopanordning

(Rør af polyuretanskum)

Figur 4

Stopanordning

(Stempelknop)

BILAG VIII

BESKRIVELSE AF ATTRAPPEN

1. SPECIFIKATION AF ATTRAPPEN

1.1. Almindeligt

Denne attraps væsentligste kendetegn er angivet i følgende tegninger og skemaer:

Fig. 1: Set fra siden — hoved, hals og torso.

Fig. 2: Set forfra — hoved, hals og torso.

Fig. 3: Set fra siden — bækken, lår og ben.

Fig. 4: Set forfra — bækken, lår og ben.

Fig. 5: De vigtigste målangivelser.

Fig. 6: Attrap i siddende stilling med angivelse:
- af tyngdepunktet,
- anbringelse af målepunkterne,
- skulderhøjden.

Skema 1: Nøgle til benævnelser og væsentligste mål for attrappens enkelte dele.

Skema 2: Massen af hoved, hals, torso, lår og ben.

1.2. Beskrivelse af attrappen

1.2.1. *Benets konstruktion* (se fig. 3 og 4)

Benet er sammensat af tre dele:
- plade som fodsål (30),
- selve benrøret (29),
- knærøret (26).

Det rør, der udgør knæet, har to stopanordninger, som begrænser benets bevægelse inde i låret.

Fra udstrakt stilling kan benet dreje ca. 120 ° bagud.

1.2.2. *Lårets konstruktion* (se fig. 3 og 4)

Låret består af tre dele:
- knærør (22),
- lårstang (21),
- bækkenrør (20).

For at hæmme knæets bevægelser er der i knærøret (22) to udskæringer, som griber ind i øjer i benet.

1.2.3. *Torsoens konstruktion* (se fig. 1 og 2)

Torsoen består af følgende dele:
- bækkenrør (2)
- rullekæde (4)
- ribben (6 og 7)
- brystben (8)
- kædens fæstelse i (3) samt delvis i (7 og 8)

1.2.4. *Hals* (se fig. 1 og 2)

Halsen dannes af syv plader af polyurethan (9). Halsen kan gøres mere eller mindre stiv ved hjælp af en reguleringsanordning til kæden.

1.2.5. *Hoved* (se fig. 1 og 2)

Hovedet (15) er hult; polyurethanet er forstærket med stålplader (17). Kædens reguleringsanordning, der gør det muligt at regulere halsen, består af en blok polyamid (10), et rør til at holde afstand (11) og en spændeanordning (12 og 13).

Hovedet kan dreje i første og andet led (leddene ved atlas-hvirvelen og taphvirvelen), som omfatter spændeanordningen (14 og 18), afstandsrører (16) og polyamidblokken (10).

1.2.6. *Forbindelsen i knæleddet* (se fig. 4)

Benet og lårene er forbundet med rør (27) og spændeanordningen (28).

1.2.7. *Forbindelse i hofteleddet* (se fig. 4)

Lårene og torsoen er forbundet af røret (23), friktionspladerne (24) og spændeanordningen (25).

1.2.8. *Polyurethan*

Type: PU 123 CH Compound.
Hårdhed: 50 — 60 Shore A.

1.2.9. *Beklædning*

Attrappen er beklædt med specielt materiale.

2. KORRIGERING AF MASSEN

For at kunne justere attrappen efter bestemte værdier og dens totale masse, justeres massefordelingen ved hjælp af seks korrigerende belastninger på hver 1 kg, som kan sættes fast på bækkenleddet. Seks andre belastninger af polyuretan på 1 kg hver kan anbringes på torsoens ryg.

3. PUDE

En speciel pude anbringes mellem attrappens torso og beklædningen. Puden skal være fremstillet af polyethylenskum og opfylde følgende forskrifter:

hårdhed: 7 — 10 Shore A,

tykkelse: 25 $\pm$ 5 mm.

Den skal kunne udskiftes.

4. JUSTERING AF LEDDENE

4.1. Almindeligt

For at resultaterne skal være reproducerbare, er det nødvendigt at specificere og kontrollere friktionen i de forskellige led.

4.2. Knæled

Knæled reguleres.

Lår og ben anbringes lodret.

Benet drejes 30°.

Skruen i spænddelen løsnes meget langsomt, indtil benet falder på grund af sin egen vægt.

Møtrikken fastskrues i denne stilling.

4.3. **Hofteleddene**

Hofteleddene reguleres ved at skrue dem helt fast.

Lårene anbringes vandret og torsoen lodret.

Torsoen drejes fremad, indtil den danner en vinkel på 60° med lårene.

Spændeindretningen løsnes meget langsomt, indtil torsoen falder på grund af sin egen vægt.

Møtrikken fastskrues i denne stilling.

4.4. **Leddet, ringhvirvel-taphvirvel**

Dette led skal reguleres således, at det lige netop modstår sin egen vægt i retningerne fremad og bagud.

4.5. **Hals**

Halsen skal reguleres ved hjælp af kædens reguleringsanordning (13). Når halsen er indstillet korrekt, flytter den øverste del af spænddelen sig mellem 40 og 60 mm, når der påføres den en vandret påvirkning på 10 daN.

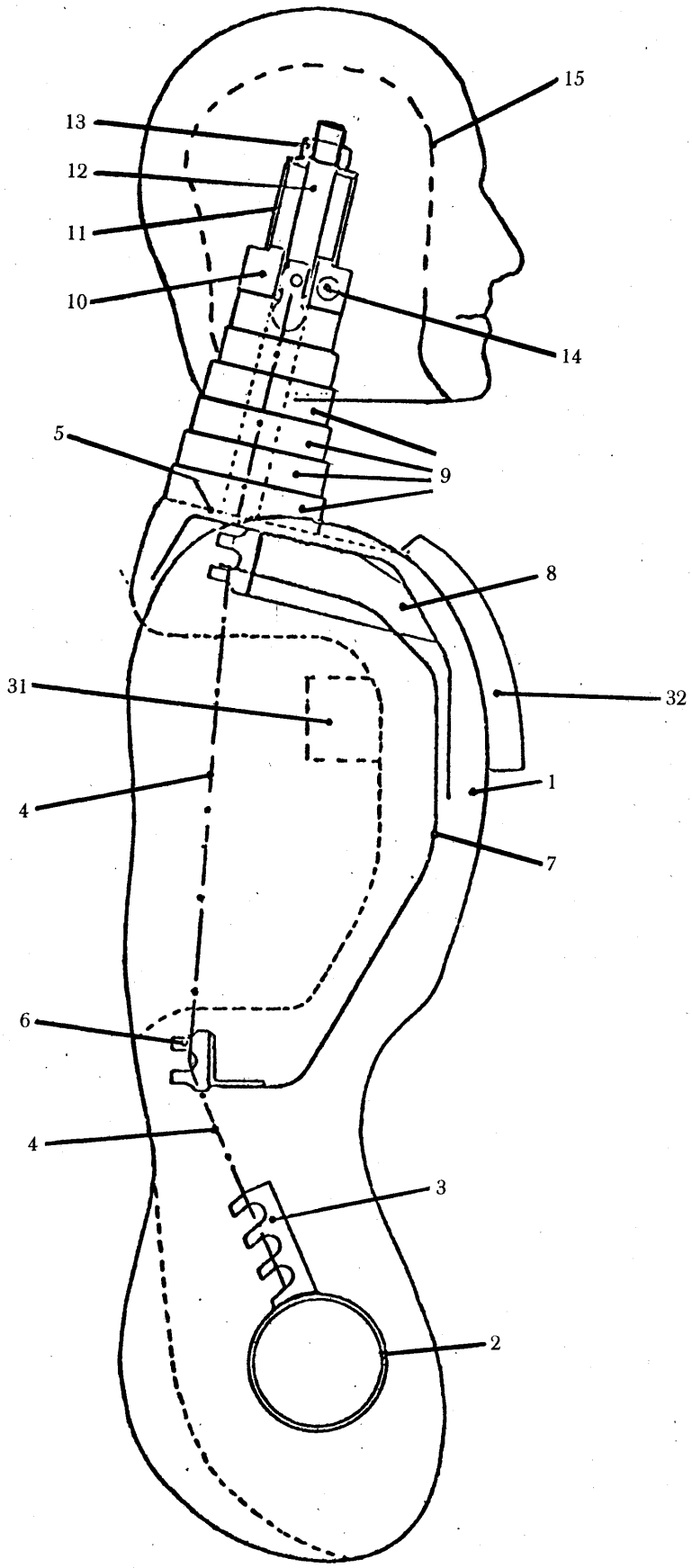
SKEMA 1

Tal	Benævnelse	Materiale	Mål
1	Kroppens materiale	Polyurethan	—
2	Bækkenrør	Stål	76×70×100 mm
3	Fastgørelse af kæden	Stål	25×10×70 mm
4	Rullekæde	Stål	3/4 mm
5	Skulderplade	Polyurethan	—
6	Profil	Stål	30×30×3×250 mm
7	Ribben	Perforeret stålplade	400 × 85 × 1,5 mm
8	Brystben	Perforeret stålplade	250 ×90×1,5 mm
9	Skiver (seks)	Polyurethan	ø 90×20 mm ø 80×20 mm ø 75×20 mm ø 70×20 mm ø 65×20 mm ø 60×20 mm
10	Blok	Polyamid	60×60×25 mm
11	Afstandsrør	Stål	40×40×2×50 mm
12	Spændeindretningens bolt	Stål	M 16×90 mm
13	Spændeindretningens møtrik	Stål	M 16 mm
14	Leddets spændeindretning A-A	Stål	ø 12×130 (M 12) mm
15	Hoved	Polyurethan	—
16	Afstandsrør	Stål	ø 18×13×17 mm
17	Forstærkningsplade	Stål	30×3×500 mm
18	Spændeanordningens møtrikker	Stål	M 12
19	Lår	Polyurethan	—
20	Bækkenrør	Stål	76×70×80 mm
21	Lårstang	Stål	30×30×440 mm

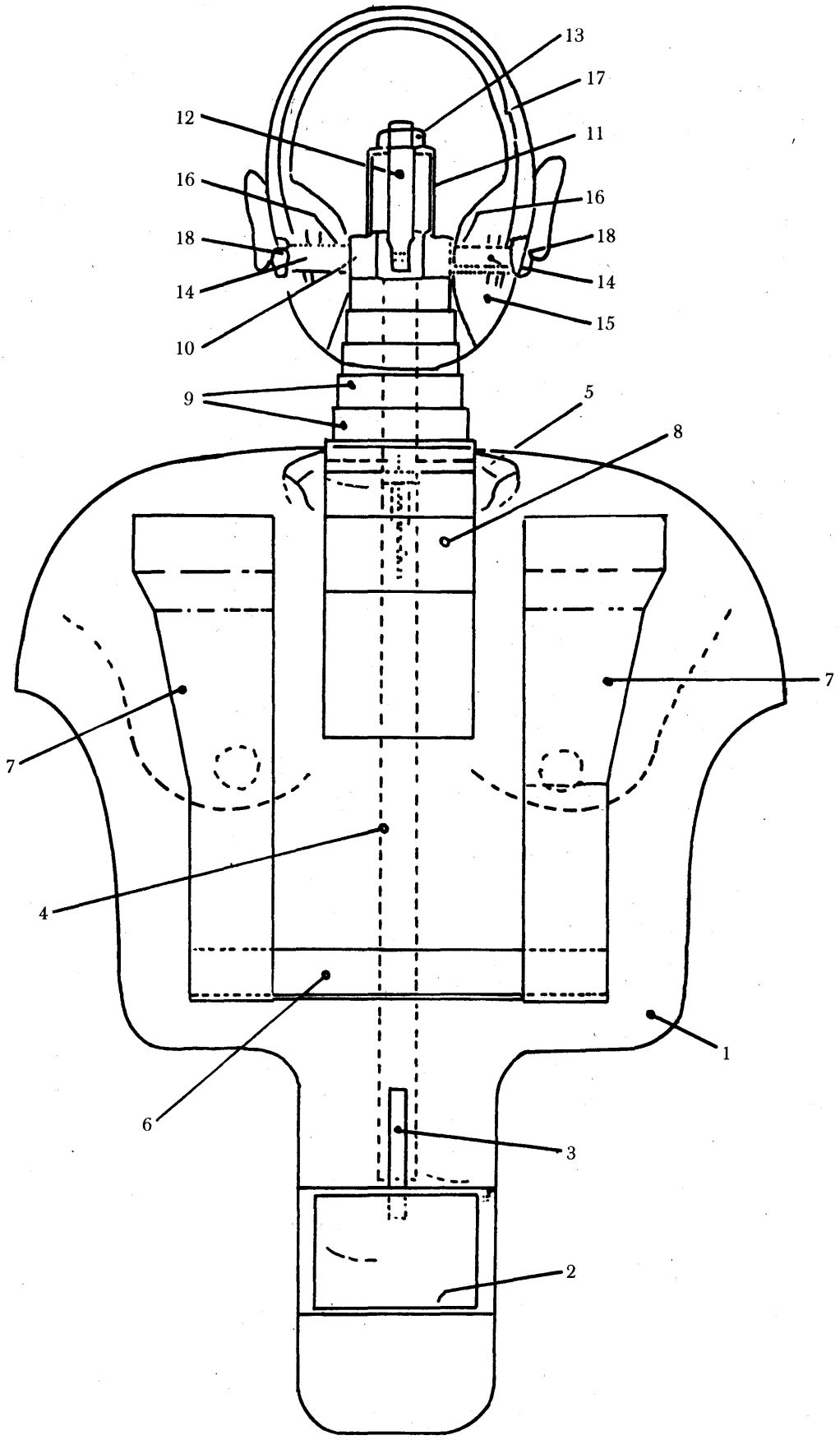
Tal	Benævnelse	Materiale	Mål
22	Knærør	Stål	52×46×40 mm
23	Forbindelsesrør til hoften	Stål	70×64×250 mm
24	Friktionsskive (fire)	Stål	160×75×1 mm
25	Spændeindretning	Stål	M 12×320 mm skiver og møtrikker
26	Knærør	Stål	52×46×160 mm
27	Forbindelsesrør til knæet	Stål	44×39×190 mm
28	Skive for spændeindretning	Stål	ø 70×4 mm
29	Benrør	Stål	50×50×2×460 mm
30	Plade som fodsål	Stål	100×170×3 mm
31	Korrigerende masse til torsoen (6)	Polyurethan	hver på 1 kg
32	Korrigerende pude	Polyethylenskum	350×250×25 mm
33	Beklædning	Bomuld og strimler af polyamid	—
34	Korrigerende belastninger i hofteleddet (6)	Stål	hver på 1 kg

SKEMA 2

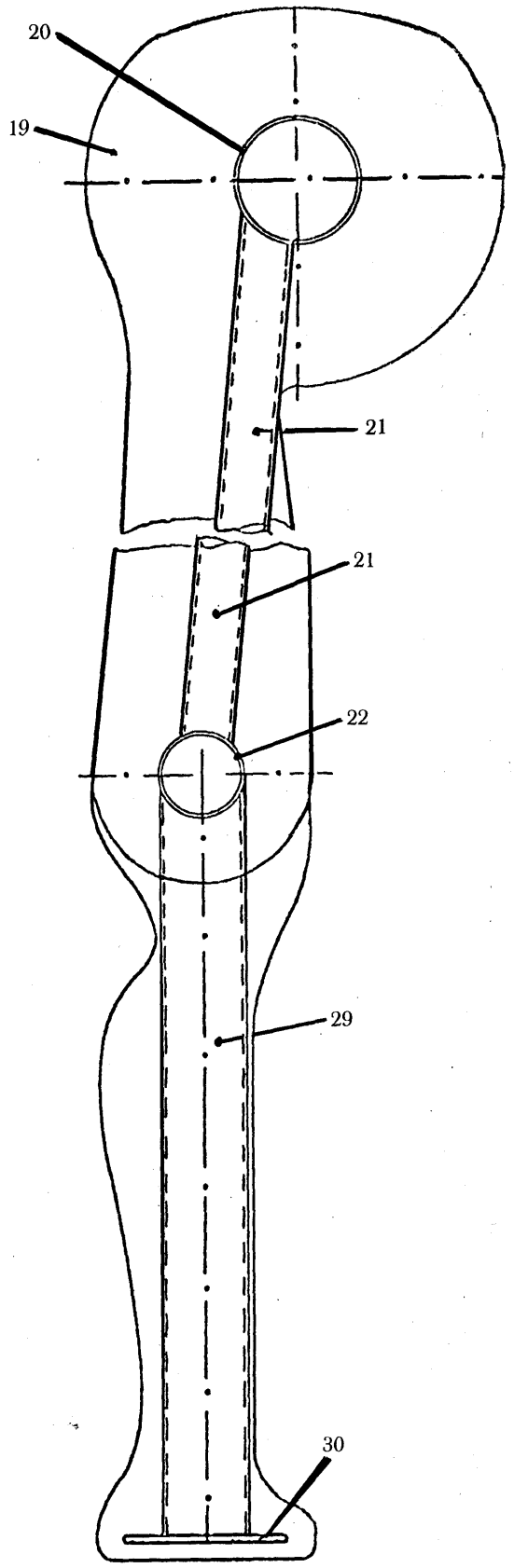
Attrappens enkelte dele	Masse i kilogram
Hoved + hals	4,6 ± 0,3
Torso og arme	40,3 ± 1,0
Lår	16,2 ± 0,5
Ben + fod	9,0 ± 0,5
Samlet masse iberegnet korrigerende belastninger	74,5 ± 1,0

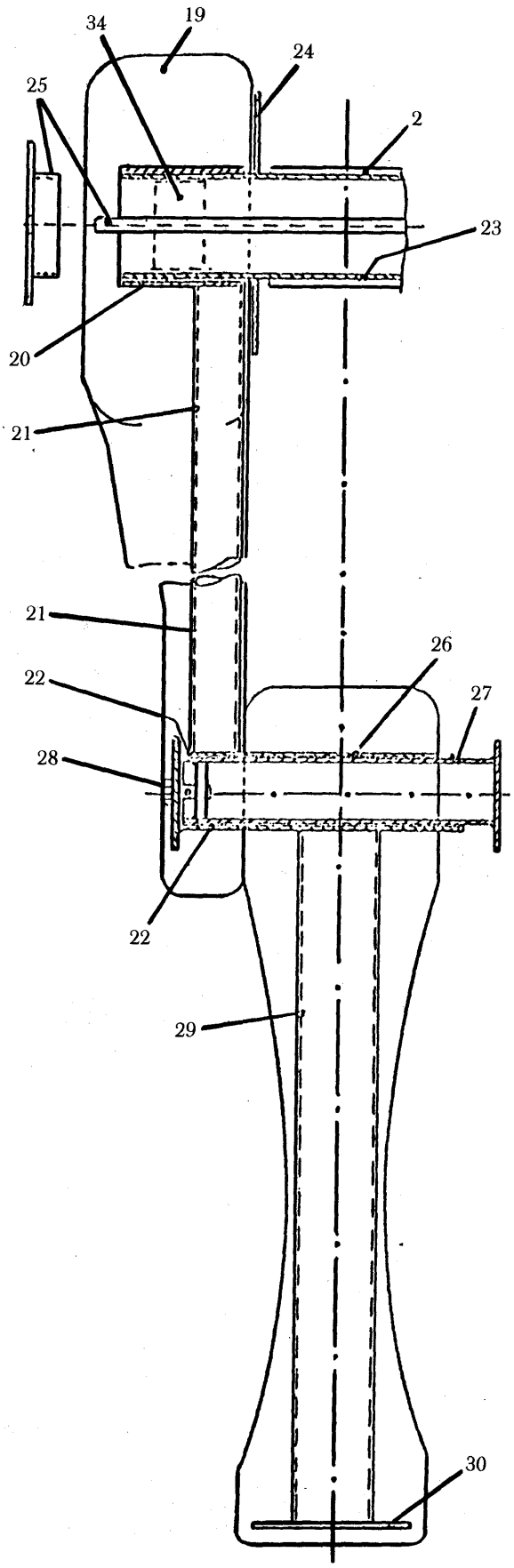
Figur 1

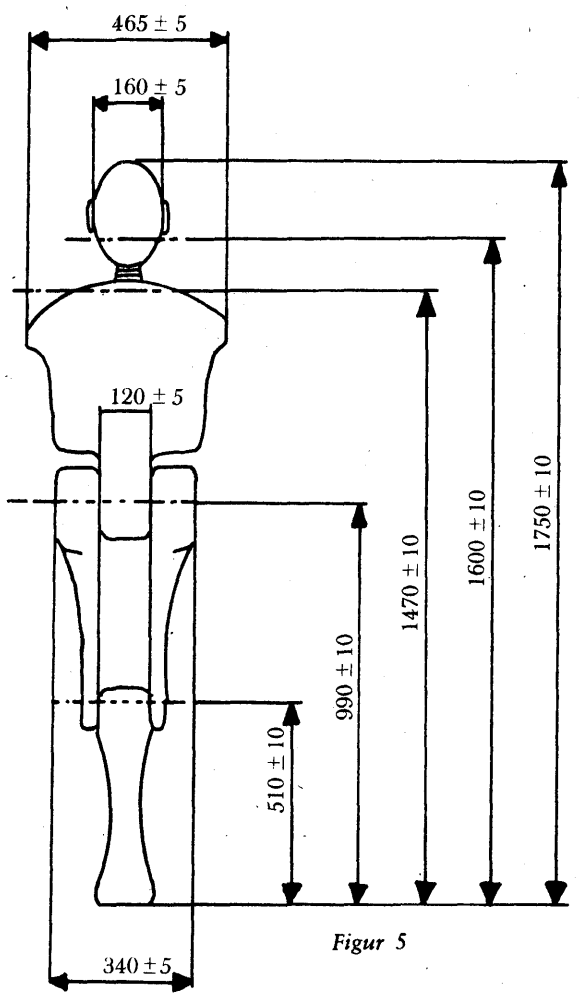
Figur 2

Figur 3

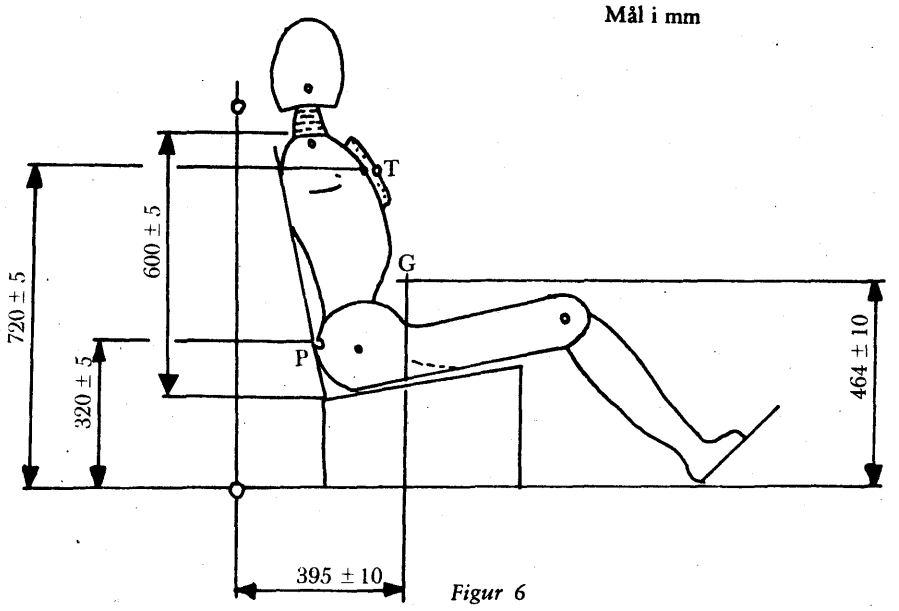

Figur 4

Figur 5

Mål i mm

Figur 6

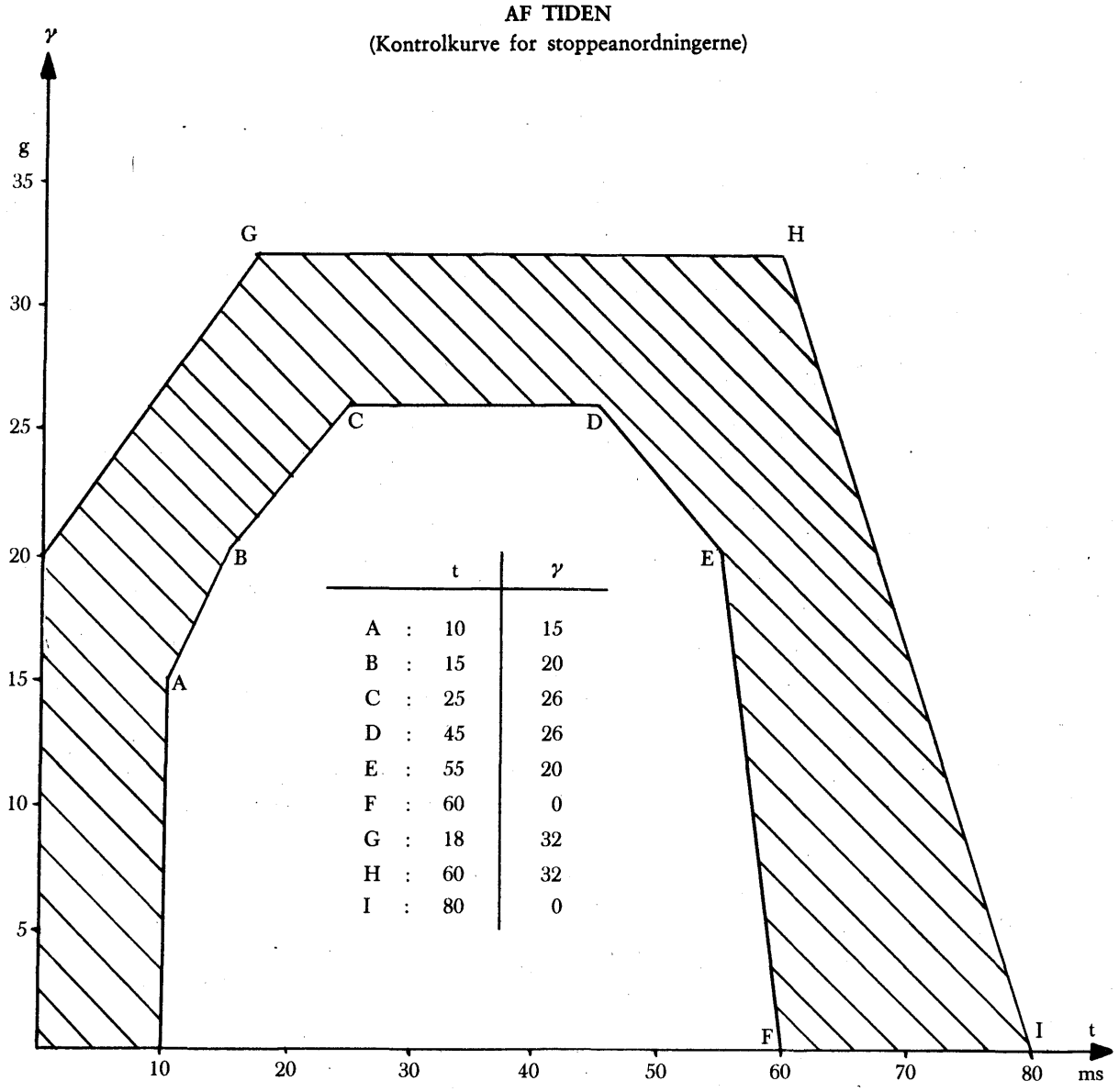
Attrap anbragt i den i fig. 1 i bilag VII angivne stilling

G = Tyngdepunkt
T = Overkroppens referencepunkt (anbragt foran på attrappens symmetrilinje)
P = Hoftepartiets referencepunkt (anbragt bagpå attrappens symmetrilinje)

BILAG IX

BESKRIVELSE AF AFPRØVNINGSVOGNENS DECELERATIONSKURVE SOM FUNKTION AF TIDEN

(Kontrolkurve for stoppeanordningerne)

	t	γ
A :	10	15
B :	15	20
C :	25	26
D :	45	26
E :	55	20
F :	60	0
G :	18	32
H :	60	32
I :	80	0

Decelerationskurven skal for afprøvningsvognen belastet med en ubevægelig masse for at nå en totalmasse på 455 ± 20 kg i tilfælde af afprøvning af sikkerhedsseler og 910 ± 40 kg i tilfælde af afprøvning af fastholdelsesanordninger, når den nominelle vægt af afprøvningsvognens og dennes struktur er 800 kg, ligge i det foran viste skraverede område. Om nødvendigt kan den nominelle masse af afprøvningsvognen med struktur forøges for hvert trin på 200 kg, i hvilket tilfælde en yderligere masse på 28 kg tilføjes pr. trin. I intet tilfælde må afprøvningsvognens samlede masse, den ubevægelige masse og afprøvningsvognens struktur afvige fra den nominelle værdi for justeringsprøvninger med mere end ± 40 kg. Bremselængden under justeringen af afprøvningsvognen er 400 ± 20 mm.

I de to ovenfor anførte tilfælde skal målemateriellet have et tilnærmelsesvis lineært udslag indtil 60 Hz med afskæring ved 100 Hz. De mekaniske resonanser stammende fra monteringen af fanganordningen må ikke medføre yderligere fordrejninger. Der skal ved frekvensudslaget tages hensyn til kablets længde og temperaturen (1).

(1) Disse forskrifter svarer til SAE-rekommandation nr. J 211 a. De vil senere blive erstattet af henvisning til en ISO-norm som er under udarbejdelse.

BILAG X

VEJLEDNING

Hver sikkerhedssele skal ledsages af vejledning vedrørende de efterfølgende punkter udformet på det eller de sprog, som anvendes i den medlemsstat, i hvilket den påregnes udbudt til salg:

1. Monteringsforskrifter (unødvendige, dersom fabrikanten leverer køretøjet med sikkerhedsseler), som angiver for hvilke køretøjstyper sættet passer og den korrekte metode for fastgørelse af sættet i køretøjet såvel som anvisninger vedrørende undgåelse af slid på gjordene.

2. Brugsanvisning (denne kan fremgå af instruktionsbogen for køretøjet, dersom fabrikanten leverer køretøjet med sikkerhedsseler), som giver nærmere vejledning til sikring af, at brugeren får størst udbytte af sikkerhedsselen. I disse instruktioner bør følgende angives:

   a) betydningen af altid at tage selen på;

   b) den rigtige måde at tage sikkerhedsselen på og især:
      — den foreskrevne placering af lukkeanordningen,
      — nødvendigheden af at selerne er strammet,
      — den korrekte placering af selegjordene og nødvendigheden af, at de ikke snos,
      — at hver sele skal benyttes af en enkelt person, og at selen ikke må spændes om et barn, som sidder på skødet af en passager;

   c) hvorledes lukkeanordningen åbnes og lukkes;

   d) hvorledes selen indstilles;

   e) brugen af retractorerne, som kan være indbygget i sættet, og hvorledes det er muligt at kontrollere, at de er låst;

   f) anbefalede metoder for rengøring af selen og for samling af den efter rengøring, dersom dette er påkrævet;

   g) nødvendigheden af at udskifte selen, når den har været i brug ved en alvorlig ulykke, eller hvis den bærer spor af losning eller har skår;

   h) at selen absolut ikke må omdannes eller ændres, idet sådanne ændringer kan gøre selen virkningsløs, og specielt, dersom konstruktionen gør det muligt at adskille selen i dens bestanddele, vejledning til sikring af korrekt samling igen;

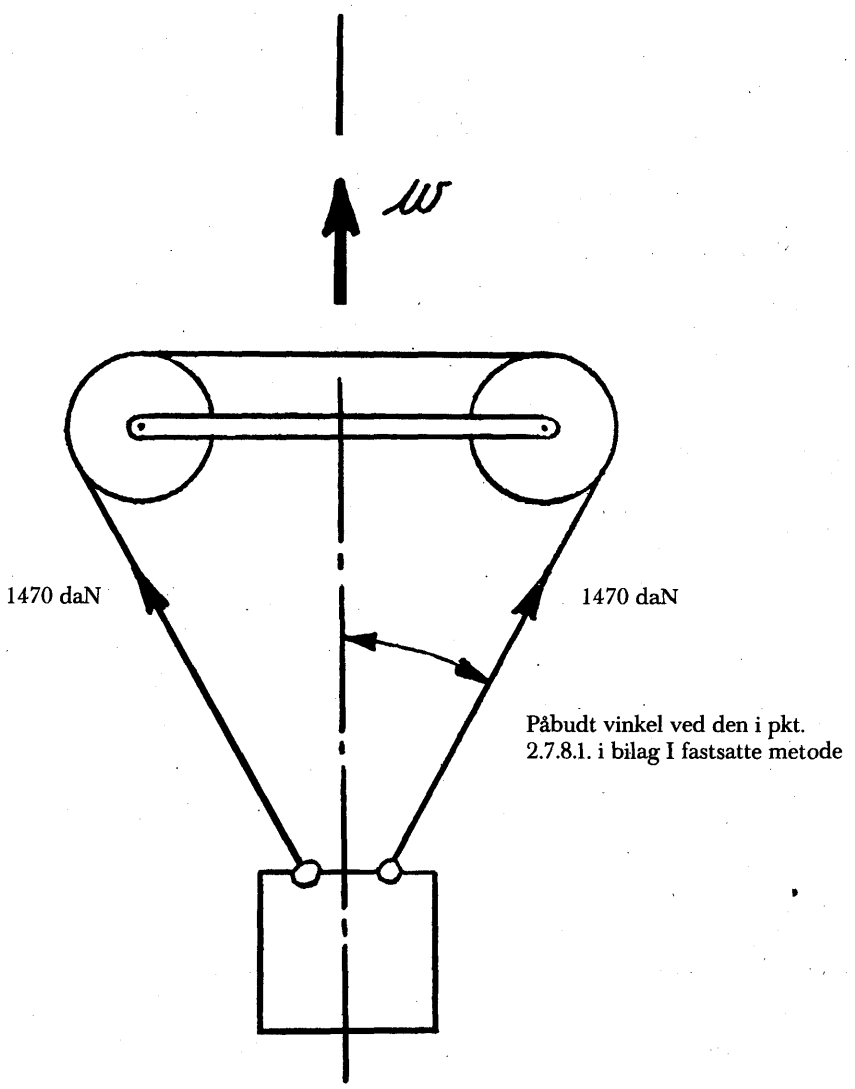
   i) at selen er konstrueret til at bruges af voksne;

   j) oprulning af selen, når den ikke er i brug.

BILAG XI

AFPRØVNING AF LUKKEBESLAG

(Se pkt. 2.7.6.5 i bilag I)

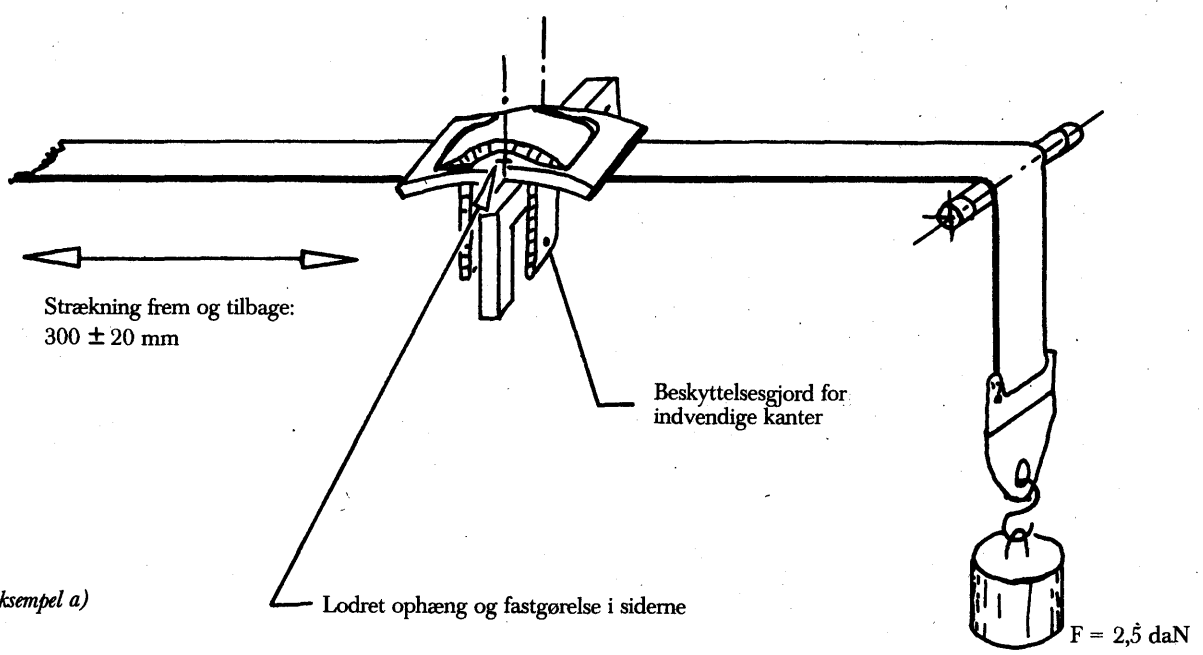
W = afprøvningsbelastning

BILAG XII

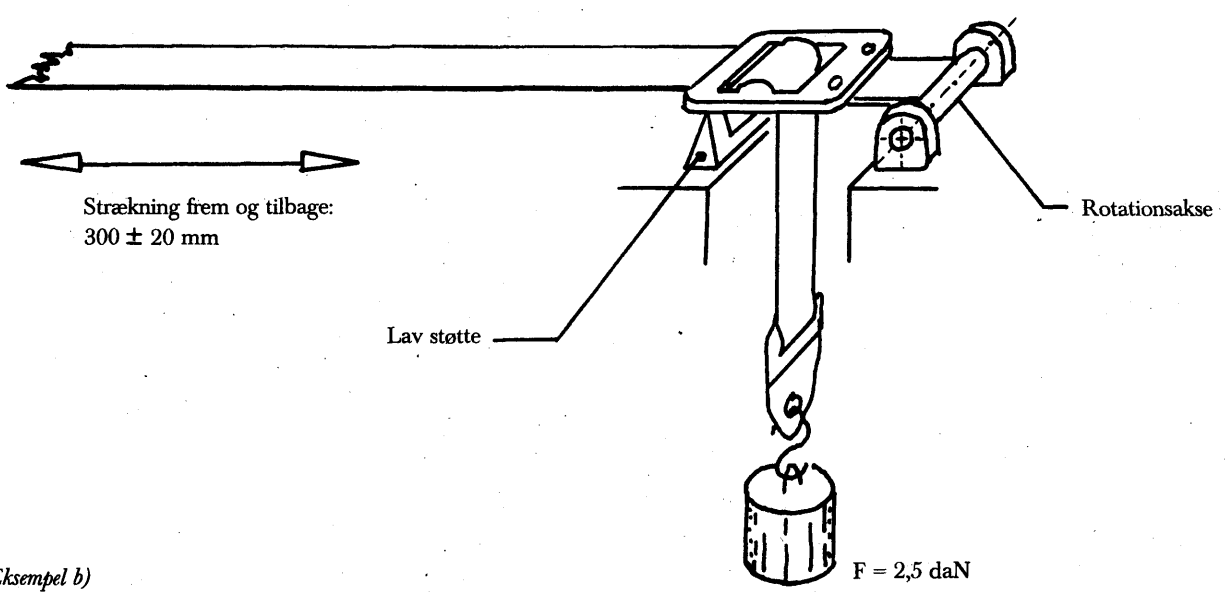
SLID- OG GLIDEAFPRØVNINGER

Figur 1

Afprøvning type 1

Eksempel a)

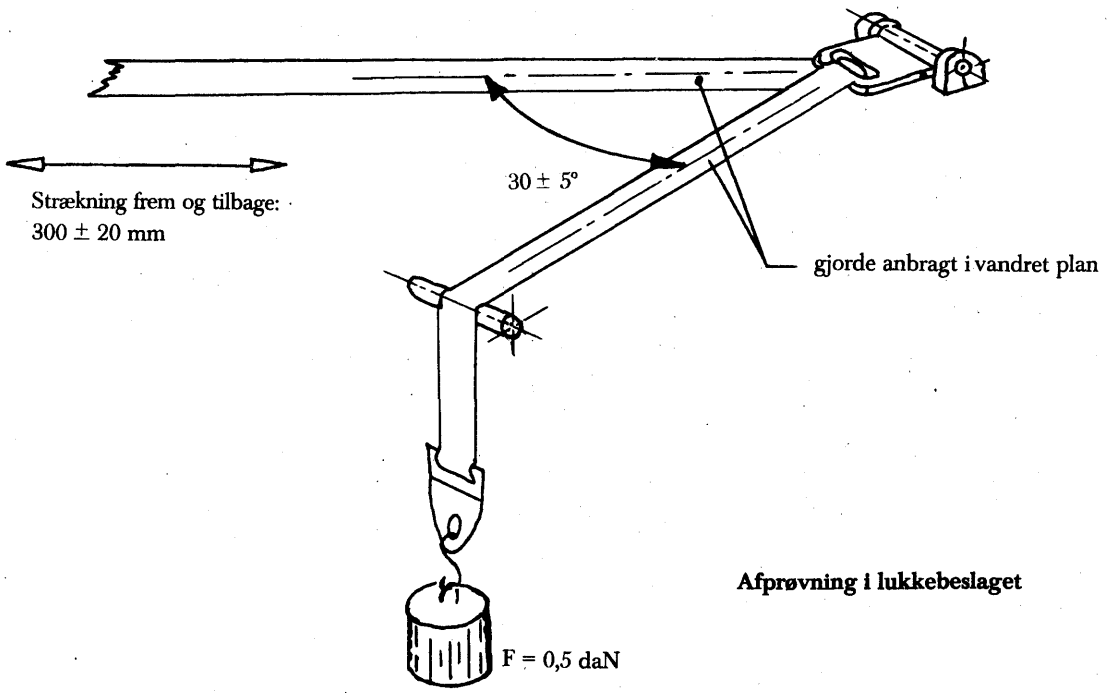

Eksempel b)

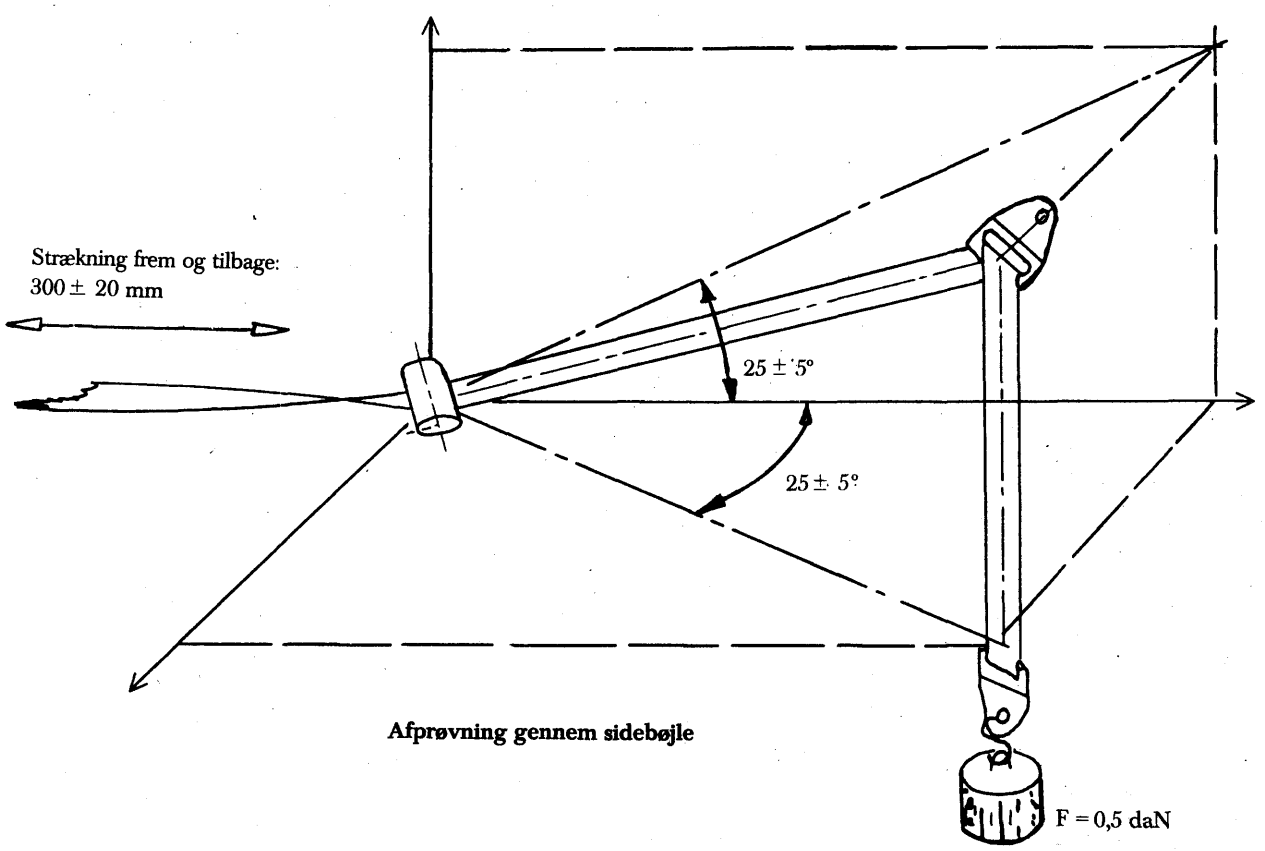
Eksempler på opstilling ved afprøvningerne alt efter justeringsanordningerne

Figur 2

Afprøvning type 2

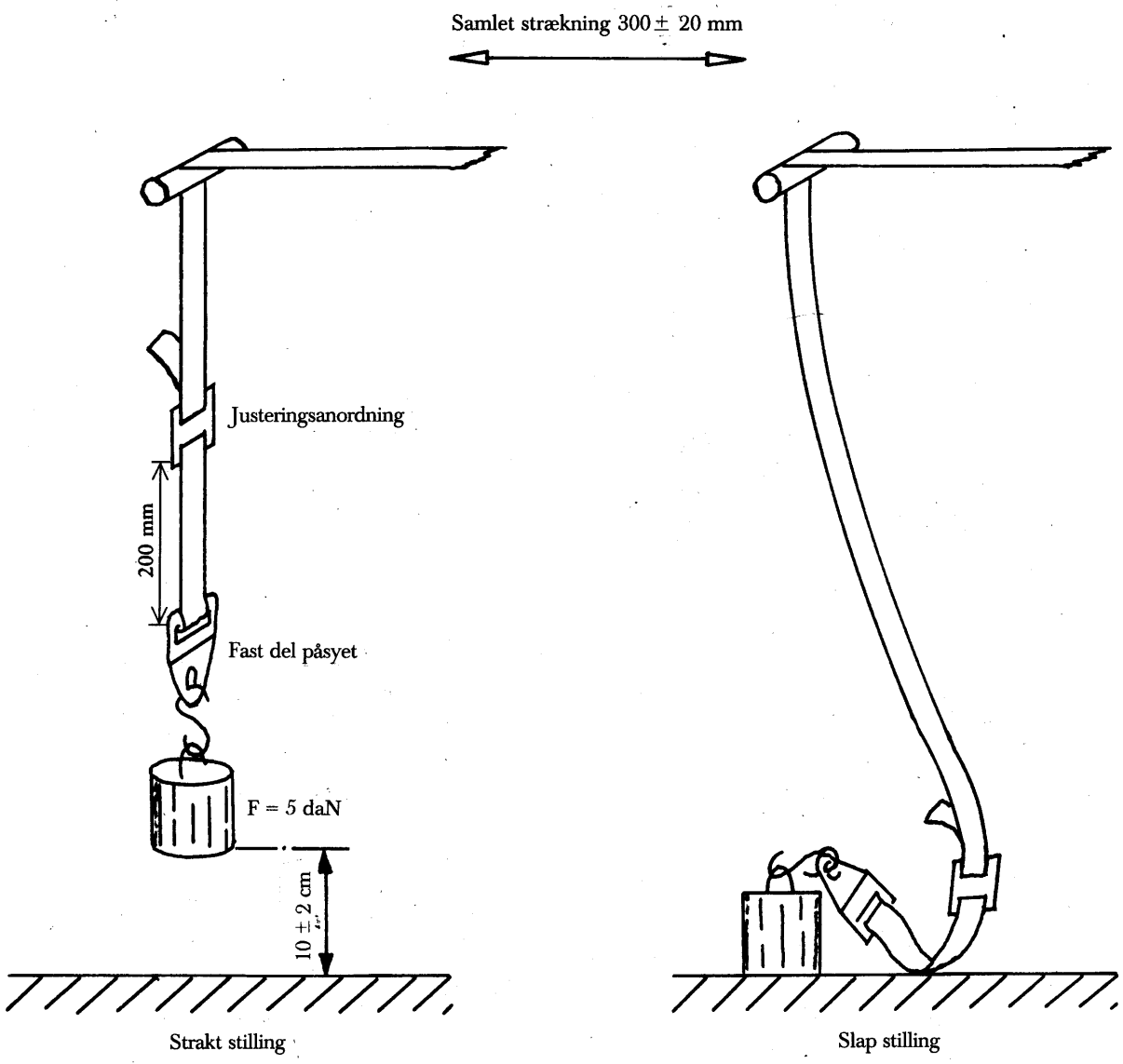
Afprøvning i lukkebeslaget

Afprøvning gennem sidebøjle

Figur 3

Afprøvning type 3 og glideprøvning

BILAG XIII

KORROSIONSAFPRØVNING

1. AFPRØVNINGSAPPARATUR

1.1. Apparatet består af et salttågekammer, en beholder til saltopløsningen, en tilførsel af komprimeret luft tilpasset formålet, en eller flere forstøverdyser, holdere for prøveeksemplarerne, en anordning til opvarmning af kammeret og de nødvendige kontrolmidler. Dimensioner og konstruktionsdetaljer for apparatet skal være valgfri, når blot afprøvningsforskrifterne overholdes.

1.2. Det er vigtigt at sikre, at dråber af opløsningen, som samler sig på kammerets dæksel, ikke falder ned på prøveeksemplaret, og

1.3. at dråber af opløsningen, som falder fra det prøveeksemplar, der afprøves, ikke føres tilbage til beholderen og derefter forstøves pány.

1.4. Apparatet må ikke være fremstillet af materialer, som har indflydelse på salttågens korroderende egenskaber.

2. DE AFPRØVEDE EKSEMPLARERS STILLING I TÅGEKAMMERET

2.1. Prøveeksemplarerne med undtagelse af retractorerne skal fastholdes eller være udspændt mellem 15 og 30° i forhold til lodret og så vidt muligt parallelt med den vandrette salttågestrøms hovedretning bestemt i forhold til den overflade, der fortrinsvis skal afprøves.

2.2. Retractorerne skal være understøttet eller udspændt på en sådan måde, at aksler i ruller til genoprulning af gjorden er vinkelrette på den vandrette salttågestrøms hovedretning i kammeret. Den åbning, som er bestemt til selens indgang i retractoren, skal vende mod denne hovedretning.

2.3. Alle prøveeksemplarer skal være placeret på en sådan måde, at tågen frit kan lægge sig på dem.

2.4. Prøverne skal være anbragt således, at det forhindres, at saltopløsning drypper fra den ene prøve på den anden.

3. SALTOPLØSNING

3.1. Saltopløsningen skal tilberedes, ved at 5 ± 1 massedel af natriumklorid opløses i 95 dele destilleret vand. Dette salt skal være natriumklorid næsten frit for nikkel eller kobber og må i tør tilstand ikke indeholde mere end 0,1 % natriumjodsalt og ikke mere end 0,3 % urenheder i det hele.

3.2. Opløsningen skal være således, at den opsamlede opløsning har en pH-værdi mellem 6,5 og 7,2 når den forstøves ved 35° C.

4. TILFØRSEL AF LUFT

Luft til dyse eller dyser, som muliggør forstøvning af opløsningen, skal være fri for olie og urenheder og holdes under et tryk mellem 70 kN/m² og 170 kN/m².

5. OPSTILLINGEN I SALTTÅGEKAMMERET

5.1. Anbringelseszonen i salttågekammeret skal holdes på en temperatur af 35 ± 5° C. Mindst to egentlige tågeopsamlere skal være anbragt i anbringelseszonen for at undgå en ophobning af dråber fra opløsningen kommende fra prøveeksemplarerne eller fra andre kilder. Opsamlerne skal være placeret tæt ved prøveeksemplarerne, den ene så nær som muligt ved dyserne og den anden så langt væk som muligt fra dyserne. Tågen skal være således, at der på hver del på 80 cm^2 af den vandrette opsamlingszone i hver opsamler gennemsnitligt opsamles mellem 1,0 og 2,0 ml opløsning pr. time, når målingerne gennemføres over mindst 16 timer.

5.2. Dysen (eller dyserne) skal være rettet eller forskudt på en sådan måde, at forstøvningen ikke direkte slår imod prøveeksemplarerne.

BILAG XIV

KRONOLOGISK ORDEN FOR AFPRØVNINGERNE

Reference-bestemmelser	Afprøvning	Prøveeksemplarer													
		Bælte						Gjordprøve							
		1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.2, 2.3.2, 2.4.1.1, 2.4.2.1, 2.5.1.1	Inspektion af sættet	×															
2.4.2.2	Inspektion af lukkebeslaget	×	×	×	×	×	×										
2.4.1.2, 2.7.2	Korrosionsafprøvning af alle de faste dele			×													
2.4.3.2, 2.7.5.1	Justeringsanordningens modstandsdygtighed			×													
2.4.3.1, 2.4.3.3, 2.7.5.6	Lethed af justering			×													
2.4.4, 2.7.5.2	Fastgøringsdelenes modstandsdygtighed			×													
2.4.2.3	Lukkebeslagets holdbarhed	×	×														
2.4.2.4, 2.7.5.3	Lukkebeslagets funktionering under kulde	×	×														
2.4.2.6, 2.7.5.1 2.7.5.5	Lukkebeslagets modstandsdygtighed			×													
2.4.1.4, 2.7.5.4	Slagprøvning af faste dele	×	×														
2.4.5, 2.7.6.1, 2.7.2, 2.7.6.3, 2.7.6.2, 2.7.6.4	Retractorens funktion						×										
2.5.1.2, 2.7.5	Kontrol af gjordens bredde							×									
2.5.2, 2.7.3.1, 2.7.4	Modstandsdygtighed for gjord efter konditionering ved omgivelsernes temperatur og fugtighed								×								
2.5.3, 2.7.4	Modstandsdygtighed for gjord efter særlig konditionering																
2.7.3.2	— lys									×	×						
2.7.3.3	— kulde											×	×				
2.7.3.4	— varme													×	×		
2.7.3.5	— vand															×	×
2.6.2, 2.7.3.6	Slid				×	×											
2.4.3, 2.7.3.7	Glidning				×	×											
2.4.2.7, 2.6.1, 2.4.2.6, 2.7.2, 2.7.6.3, 2.7.7	Dynamisk afprøvning af sættet	×	×														
2.4.2.5, 2.4.2.7, 2.7.8	Afprøvning af åbning af lukkebeslag	×	×														

Bemærkning: Yderligere kræves et prøveeksemplar af sikkerhedsselen af referencehensyn.